

Ministeriet for Grøn Trep
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Vejledning om konditionalitet 2026 Dyreområdet

December 2025

Vejledning om konditionalitet 2026 - Dyreområdet

Denne vejledning er udarbejdet af
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

© Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@sgav.dk
www.sgav.dk

ISBN [\[Ny ISBN tilføjes her\]](#)

Indhold

Kommentar [LLN1]: Der er noget galt med sidenummeringen i indholdsfortegnelsen. Den kommer ikke over side 13 på noget tidspunkt....

1.	Hvad er konditionalitet?	8
1.1	Grundlæggende om konditionalitet	8
1.2	Hvilke tilskudsordninger er omfattet?	8
1.3	Retsgrundlaget	10
1.4	Øvrigt tilgængeligt materiale om konditionalitet	13
2.	Ændringer i forhold til seneste vejledning	13
3.	Kontrol	15
3.1	Hvem udfører kontrollen?	15
3.2	Tilknyttede virksomheder	15
3.2.1	Ny erklæring i Fællesskemaet	15
3.3	Varsling af kontrollen	16
3.4	Hvad kan du forvente ved et kontrolbesøg?	16
3.5	Hvad skal du sørge for i forbindelse med kontrollen?	17
3.6	Kontrollørens adgang under kontrolbesøget	17
3.7	Hvad sker der efter kontrolbesøget?	18
3.8	Hvordan træffer vi afgørelse i din sag?	18
3.9	Du kan klage over afgørelsen	19
4.	Overtrædelser	20
4.1	Hvad er dit ansvar i forbindelse med konditionalitet?	20
4.2	Dit ansvar når du overdrager eller erhverver et areal	20
4.3	Hvis du har overtrådt et krav	21
4.5	Når du har overtrådt flere krav uagtsomt i samme år – summering	23
4.6	Når du gentagne gange har overtrådt samme krav uagtsomt inden for en sammenhængende periode på 3 år	23
4.7	Når du gentagne gange har overtrådt flere af de samme krav uagtsomt i samme år - summering	23
4.9	Når du har overtrådt flere krav forsætligt i samme år - summering	23
4.10	Nedsættelse ved kombinationstilfælde	23
4.10.1	Når der både er flere uagtsomme førstegangsovertrædelser og gentagne overtrædelser i samme år	23
4.10.2	Når der både er flere uagtsomme førstegangsovertrædelser og forsætlige førstegangsovertrædelser i samme år	24
4.10.3	Når du har overtrådt forskellige krav uagtsomt, gentagent eller forsætligt	24
4.11	Udelukkelse	24
4.12	Når vi konstaterer en ubetydelig overtrædelse	24
4.13	Nationale sanktioner	25
4.14	Force majeure	25
5.	Struktur for vejledningen	27
6.	LF 5.1 – Sundhedskrav for produktion af mælk	28
6.1	Delkrav	28
6.2	Formål med kravet	28
6.3	Bemærkninger til krav LF 5.1	28
6.4	Kravets relevans	28
6.5	Regelhenviisning for kravet	28
7.	LF 5.2 – Tuberkulose og Brucellose ifm. mælkeproduktion	29
7.1	Delkrav	29
7.2	Undtagelser til kravet	29
7.3	Formål med kravet	30
7.4	Bemærkninger til krav LF 5.2	30
7.5	Kravets relevans	30
7.6	Regelhenviisning for kravet	30
8.	LF 5.3 - Lokaler og udstyr til mælkeproduktion	32
8.1	Delkrav	32
8.2	Formål med kravet	32
8.3	Bemærkninger til krav LF 5.3	32
8.4	Kravets relevans	32
8.5	Regelhenviisning for kravet	32
9.	LF 5.4 - Krav vedr. malkning	34
9.1	Delkrav	34
9.2	Undtagelser til kravet	34

9.3	Formål med kravet	34
9.4	Bemærkninger til krav LF 5.4	34
9.5	Kravets relevans.....	34
9.6	Regelhenvisning for kravet.....	35
10.	LF 5.5 – Krav til ægproduktion	36
10.1	Delkrav	36
10.2	Formål med kravet	36
10.3	Bemærkninger til krav LF 5.5	36
10.4	Kravets relevans.....	36
10.5	Regelhenvisning for kravet.....	36
11.	LF 5.6 – Sporbarhed af dyr, foder og fødevarer	37
11.1	Delkrav	37
11.2	Formål med kravet	37
11.3	Bemærkninger til krav LF 5.6	37
11.4	Kravets relevans.....	38
11.5	Regelhenvisning for kravet.....	38
12.	LF 5.7 – Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer	39
12.1	Delkrav	39
12.2	Formål med kravet	39
12.3	Bemærkninger til krav LF 5.7	39
12.4	Kravets relevans.....	40
12.5	Regelhenvisning for kravet.....	40
13.	LF 5.8 – Håndtering af farligt affald og smitterisici	41
13.1	Delkrav	41
13.2	Formål med kravet	41
13.3	Bemærkninger til krav LF 5.8	41
13.4	Kravets relevans.....	41
13.5	Regelhenvisning for kravet.....	41
14.	LF 5.9 – Krav til foder	42
14.1	Delkrav	42
14.2	Undtagelser til kravet	42
14.3	Formål med Kravet.....	42
14.4	Bemærkninger til krav LF 5.9	42
14.5	Kravets relevans.....	42
14.6	Regelhenvisning for kravet.....	42
15.	LF 5.10 – Håndtering af foder og vegetabiliske fødevarer.....	43
15.1	Delkrav	43
15.2	Formål med kravet	43
15.3	Bemærkninger til krav LF 5.10	43
15.4	Kravets relevans.....	43
15.5	Regelhenvisning for kravet.....	44
16.	LF 5.11 – Behandling af foder og vegetabiliske fødevarer	45
16.1	Delkrav	45
16.2	Formål med kravet	45
16.3	Bemærkninger til krav LF 5.11	45
16.4	Kravets relevans.....	45
16.5	Regelhenvisning for kravet.....	45
17.	LF 5.12 – Journal over plantebeskyttelsesmidler, biocider og analyseresultater	47
17.1	Delkrav	47
17.2	Formål med kravet	47
17.3	Bemærkninger til krav LF 5.12	47
17.4	Kravets relevans.....	47
17.5	Regelhenvisning for kravet.....	48
18.	LF 5.13 – Journaler vedr. dyr og fødevarer	49
18.1	Delkrav	49
18.2	Formål med kravet	49
18.3	Bemærkninger til krav LF 5.13	49
18.4	Kravets relevans.....	49
18.5	Regelhenvisning for kravet.....	50
19.	LF 5.14 – Anvendelse af veterinære lægemidler	51

19.1	Delkrav	51
19.2	Formål med kravet	51
19.3	Bemærkninger til krav LF 5.14	51
19.4	Kravets relevans.....	51
19.5	Regelhenvisning for kravet.....	52
20.	LF 6.1 – Anvendelse og dokumentation for brug af hormoner til dyr	53
20.1	Delkrav	53
20.2	Undtagelser til krav 6.1	53
20.3	Formål med kravet	53
20.4	Bemærkninger til krav LF 6.1	53
20.5	Kravets relevans.....	54
20.6	Regelhenvisning for kravet.....	54
21.	LF 9.1 – Indretning af stalde til kalve	55
21.1	Delkrav	55
21.2	Formål med kravet	56
21.3	Bemærkninger til krav LF 9.1	56
21.4	Kravets relevans.....	56
21.5	Regelhenvisning for kravet.....	56
22.	LF 9.2 – Krav til rengøring og desinfektion i forbindelse med kalvehold.....	57
22.1	Delkrav	57
22.2	Formål med kravet	57
22.3	Bemærkninger til krav LF 9.2.....	57
22.4	Kravets relevans.....	57
22.5	Regelhenvisning for kravet.....	57
23.	LF 9.3 – Arealkrav til enkeltbokse og ved flokopstaldning af kalve	58
23.1	Delkrav	58
23.2	Undtagelser til kravet	58
23.3	Formål med kravet.....	58
23.4	Bemærkninger til krav LF 9.3	58
23.5	Kravets relevans.....	59
23.6	Regelhenvisning for kravet.....	59
24.	LF 9.4 – Tilsyn, pasning og pleje af kalve	60
24.1	Delkrav	60
24.2	Formål med kravet	60
24.3	Bemærkninger til krav LF 9.4	60
24.4	Kravets relevans.....	60
24.5	Regelhenvisning for kravet.....	60
25.	LF 9.5 – Foder, fodring og vanding af kalve	61
25.1	Delkrav	61
25.2	Formål	61
25.3	Bemærkninger til krav LF 9.5	61
25.4	Kravets relevans.....	62
25.5	Regelhenvisning for kravet.....	62
26.	LF 10.1 – Indretning af stalde samt husning af grise	63
26.1	Delkrav	63
26.2	Formål	63
26.3	Bemærkninger til krav LF 10.1	63
26.4	Kravets relevans.....	64
26.5	Regelhenvisning for kravet.....	64
27.	LF 10.2 – Krav til stier til hold af grise	65
27.1	Delkrav	65
27.2	Formål	66
27.3	Bemærkninger til krav LF 10.2	66
27.4	Kravets relevans.....	66
27.5	Regelhenvisning for kravet.....	66
28.	LF 10.3 – Forbud mod opbinding af grise	68
28.1	Delkrav	68
28.2	Formål	68
28.3	Bemærkninger til krav LF 10.3	68
28.4	Kravets relevans.....	68
28.5	Regelhenvisning for kravet.....	68

29.	LF 10.4 – Redebygnings- og beskæftigelsesmateriale til grise	69
29.1	Delkrav	69
29.2	Undtagelser	69
29.3	Formål	69
29.4	Bemærkninger til krav LF 10.4	69
29.5	Kravets relevans	69
29.6	Regelhenviisning for kravet	70
30.	LF 10.5 – Behandling mod parasitter	71
30.1	Delkrav	71
30.2	Formål	71
30.3	Bemærkninger til krav LF 10.5	71
30.4	Kravets relevans	71
30.5	Regelhenviisning for kravet	71
31.	LF 10.6 – Håndtering af aggressivitet hos grise	72
31.1	Delkrav	72
31.2	Formål	72
31.3	Bemærkninger til krav LF 10.6	72
31.4	Kravets relevans	73
31.5	Regelhenviisning for kravet	73
32.	LF 10.7 – Foder, fodring og vanding af grise	74
32.1	Delkrav	74
32.2	Formål	74
32.3	Bemærkninger til krav LF 10.7	74
32.4	Kravets relevans	74
32.5	Regelhenviisning for kravet	74
33.	LF 10.8 – Fravænnning af pattegrise	75
33.1	Delkrav	75
33.2	Undtagelser	75
33.3	Formål	75
33.4	Bemærkninger til krav LF 10.8	75
33.5	Regelhenviisning for kravet	75
34.	LF 10.9 – Operative indgreb på grise	76
34.1	Delkrav	76
34.2	Formål	76
34.3	Bemærkninger til krav LF 10.9	76
34.4	Kravets relevans	77
34.5	Regelhenviisning for kravet	77
35.	LF 11.1 – Krav til personale	78
35.1	Delkrav	78
35.2	Formål	78
35.3	Bemærkninger til krav LF 11.1	78
35.4	Kravets relevans	78
35.5	Regelhenviisning for kravet	78
36.	LF 11.2 – Tilsyn med dyr og passende behandling af syge landbrugsdyr	79
36.1	Delkrav	79
36.2	Formål	79
36.3	Bemærkninger til krav LF 11.2	79
36.4	Kravets relevans	80
36.5	Regelhenviisning for kravet	80
37.	LF 11.3 – Optegnelser vedr. landbrugsdyr	82
37.1	Delkrav	82
37.2	Formål	82
37.3	Bemærkninger til krav LF 11.3	82
37.4	Kravets relevans	83
37.5	Regelhenviisning for kravet	83
38.	LF 11.4 – Landbrugsdyrs bevægelsesfrihed	85
38.1	Delkrav	85
38.2	Formål	85
38.3	Bemærkninger til krav LF 11.4	85
38.4	Kravets relevans	85
38.5	Regelhenviisning for kravet	85

39.	LF 11.5 – Rum og bygninger til husning af landbrugsdyr	86
39.1	Delkrav	86
39.2	Formål	86
39.3	Bemærkninger til krav LF 11.5	86
39.4	Kravets relevans.....	86
39.5	Regelhenviisning for kravet.....	87
40.	LF 11.6 – Landbrugsdyr, der holdes udendørs	89
40.1	Delkrav	89
40.2	Formål	89
40.3	Bemærkninger til krav LF 11.6	89
40.4	Kravets relevans.....	91
40.5	Regelhenviisning for kravet.....	91
41.	LF 11.7 – Automatiseret eller mekanisk udstyr	92
41.1	Delkrav	92
41.2	Formål	92
41.3	Bemærkninger til krav LF 11.7	92
41.4	Kravets relevans.....	92
41.5	Regelhenviisning for kravet.....	92
42.	LF 11.8 – Vand, foder og andre stoffer	94
42.1	Delkrav	94
42.2	Formål	94
42.3	Bemærkninger til krav LF 11.8	94
42.4	Kravets relevans.....	94
42.5	Regelhenviisning for kravet.....	94
43.	LF 11.9 – Operative indgreb på landbrugsdyr, undtagen grise	96
43.1	Delkrav	96
43.2	Undtagelser	97
43.3	Formål	97
43.4	Bemærkninger til krav LF 11.9	98
43.5	Kravets relevans.....	98
43.6	Regelhenviisning for kravet.....	98
44.	LF 11.10 – Avlsmetoder, alle landbrugsdyr.....	100
44.1	Delkrav	100
44.2	Undtagelser	100
44.3	Formål	100
44.4	Bemærkninger til krav LF 11.10.....	100
44.5	Kravets relevans.....	100
44.6	Regelhenviisning for kravet.....	101
Bilag 1.	Definitioner	102
	Dyreområdet	102
Bilag 2.	Ansvarlige myndigheder.....	104

1. Hvad er konditionalitet?

1.1 Grundlæggende om konditionalitet

Denne vejledning beskriver reglerne om konditionalitet, som gælder fra [2026](#).

Konditionalitet handler om, at du som landbruger skal opfylde en række krav, hvis du modtager bestemte typer af landbrugsstøtte. Konditionalitet gælder blandt andet for alle modtagere af grundbetaling.

Konditionalitet omfatter regler på områderne klima og miljø, folke- og plantesundhed samt dyrevelfærd. Der er til dels tale om regler, som allerede følger af lovgivningen. Når en regel er omfattet af konditionalitet, indebærer det, at overtrædelse af reglen kan medføre nedsættelse af landbrugsstøtten.

Reglerne om konditionalitet gælder på hele bedriften, uanset om der søges støtte til den pågældende del af bedriften, jf. dog det anførte med hensyn skovområder nedenfor i afsnit 1.2.

1.2 Hvilke tilskudsordninger er omfattet?

Hvis du modtager tilskud efter en eller flere af følgende ordninger, er du omfattet af konditionalitet, og en overtrædelse af reglerne om konditionalitet ~~kan~~ føre til nedsættelse af tilskuddet:

Grundbetaling og koblet indkomststøtte

- Grundbetaling
- Slagtepræmie
- Ko-præmie
- Stivelseskartofler

Bio-ordninger

- Økologisk arealstøtte
- Miljø- og klimavenligt græs
- Varieret planteproduktion
- [Biodiversitet og bæredygtighed Midlertidig Ekstensivering](#)

Landdistriktsordninger

- Biodiversitetsskov (N2000) ([tilsagn om tilskud givet fra og med 2024](#))
- Pleje af græs- og naturarealer ([N2000](#))
- Engangskompensation ([Tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#))
- Måleret [kvælstofregulering](#)
- Ø-støtte
- [Permanent ekstensivering \(tilsagn om tilskud givet fra og med 2026\)](#)
- [Tilsagn vedrørende bl.a. vådområder, pleje af græs- og naturarealer, bæredygtig skovdrift og skov med biodiversitetsformål, som fremgår af "bekendtgørelse om supplerende bestemmelser om overholdelse af konditionalitet og social konditionalitet for tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, fastholdelse af vådområder, fremme af bæredygtig skovdrift m.v.", som er gældende efter 2025, og hvor der ikke udbetales restudbetalinger i henhold til bekendtgørelsens § 2.](#)

[Ved tilsagn om tilskud givet fra og med 2024 i henhold til ordningen Biodiversitetsskov \(N2000\), tilsagn om tilskud givet fra og med 2026 i henhold til Permanent Ekstensivering samt alle tilsagn i henhold til ordningen Engangskompensation, er der tale om ordninger med tilskud som engangsbetalt og flerårige forpligtelser. Under disse ordninger er det den til enhver tid værende tilsagnshaver, der er omfattet af konditionalitet. Det vil sige, at en tilsagnshaver, som har fået overdraget tilsagnet i forbindelse med køb af tilsagnsarealet, vil være omfattet af konditionalitet, selvom denne ikke selv har fået udbetalt tilskuddet under ordningen. Det bemærkes, at de begrænsninger i arealanvendelsen, som følger af tilsagnet, må antages at have indgået som element i fastsættelse af købspris eller anden modydelse ifm. købet af arealet. Anvendelsen af sanktioner ift. tilsagnshavere under de nævnte ordninger er beskrevet nedenfor i afsnit 4.2.](#)

Reglerne om konditionalitet skal som nævnt overholdes på hele bedriften, uanset om der søges tilskudsstøtte til den pågældende del af bedriften. Du kan således ikke undgå en sanktion under konditionalitet ved at lade være med at søge tilskud til bestemte arealer. Med hensyn til skovområder finder sanktionerne under konditionalitet dog ikke anvendelse, hvis der ikke er anmodet om støtte til det pågældende område under følgende ordninger:

- Pleje af græs- og naturarealer
- Engangskompensation
- Biodiversitetsskov (N2000) (tilsagn givet fra og med 2024), Pleje af græs- og naturarealer (N2000), Engangskompensation eller
- Ø-støtte
- De ovenfor nævnte tilskud i henhold til tilsagn som omhandlet i "bekendtgørelse om supplerende bestemmelser om overholdelse af konditionalitet og social konditionalitet for tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, fastholdelse af vådområder, fremme af bæredygtig skovdrift m.v."

1.3 Forholdet til krydsoverensstemmelse

Hvis du modtager tilskud i henhold til landdistriktsprogrammet (LDP) 2007-2013 og 2014-2022 er du også omfattet af krydsoverensstemmelse (KO). KO gælder således frem til udgangen af 2025 sideløbende med konditionalitet.

Fra og med tilskudsåret 2024 vil du imidlertid ikke blive kontrolleret og sanktioneret efter reglerne om KO, hvis du samtidig er omfattet af konditionalitet og har en bedrift med over 10 hektar landbrugsareal. Dette skyldes en forenkling af forordningsgrundlaget, som blev gennemført på EU-plan i maj 2024.

Du skal være opmærksom på, at fritagelsen alene vedrører kontrollen og sanktionerne under KO. KO-reglerne gælder således stadig for dig som modtager af tilskud i henhold til landdistriktsprogrammet (LDP) 2007-2013 og 2014-2022. I praksis kan det derfor have betydning for dine tilskud i henhold til de nævnte ældre LDP-ordninger, hvis du ikke har overholdt GLM-kravene under KO. Du vil i givet fald kunne læse herom i vejledningsmaterialet for den eller de relevante tilskudsordninger.

Du kan læse mere om KO — herunder hvilke tilskudsordninger, der er omfattet af KO — i SGAV's KO-vejledninger. Du kan endvidere læse om de enkelte tilskudsordninger i SGAV's vejledninger om disse.

1.41.3 Retsgrundlaget

Du kan finde de grundlæggende regler om konditionalitet i følgende EU-lovgivning:

- Artikel 83-86 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 med senere ændringer.
- Artikel 12 og 13 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 med senere ændringer.

Hertil kommer en række nærmere EU-regler om den nedsættelse af landbrugsstøtten, som en overtrædelse af konditionalitet kan medføre:

- Artikel 6-12 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet.

I Danmark fastsætter bekendtgørelse om konditionalitet navnlig de minimumsstandarde for god landbrugs- og miljømæssig stand (*GLM-krav*), som de enkelte medlemsstater fastsætter på baggrund af deres respektive strategiske planer under den fælles landbrugspolitik (de såkaldte CAP-planer), som er godkendt af EU-Kommissionen.

Ved siden af de danske GLM-krav fastlægger bilag III til forordning (EU) 2021/2115 de såkaldte lovgivningsbestemte forvaltningskrav (*LF-krav*). Disse er krav til landbrugsdrift, der allerede gælder efter lovgivningen. Når reglerne er nævnt i bilag III, betyder det, at overtrædelse kan sanktioneres med nedsættelse af landbrugsstøtte. Man siger i så fald, at kravene er omfattet af konditionalitet.

Når regler i en *EU-forordning* er nævnt i bilag III, er det de krav til landbrugsdriften, der fremgår af den gældende version af forordningen, der er omfattet af konditionalitet. Når det derimod er regler i et *EU-direktiv*, der er nævnt i bilag III, er det de krav til landbrugsdriften, der fremgår af de danske regler, som implementerer direktivet, der er omfattet af konditionalitet.

Det juridiske ophæng i EU-retlige og eventuelt nationale regler er i denne vejledning angivet under overskriften "Regelhenvielse for kravet" under afsnittene for de enkelte konditionalitetskrav.

1.5 — Oversigt over LF-krav under KO og konditionalitet

De fleste LF-krav under KO videreføres under konditionalitet, men der er dog visse krav, der ikke videreføres. Det er navnlig reglerne om identifikation og registrering af dyr, der ikke er videreført fra KO til konditionalitet. Til gen-

gæld-omfatter konditionalitet i modsætning til KO-visse regler under vandrammedirektivet (LF-4) og pesticidrammedirektivet (LF-8). Med hensyn til LF-1 bemærkes, at kravene vedrørende vandindvinding til dels viderefører GLM-2 under KO, jf. KO-krav 1.35.

Følgende oversigt angiver, hvilke LF-krav under konditionalitet, der er videreført, udgået eller er nye i forhold til LF-kravene under KO:

LF-krav under KO, jf. bilag II til forordning (EU) nr. 1306/2013 (benævnt "LMK" i bilaget)		LF-krav under konditionalitet, jf. bilag III til forordning (EU) 2021/2115	
-	Ikke et eksisterende LF-krav.	LF-1	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet): Artikel 11, stk. 3, litra e) og litra h), vedrørende obligatoriske krav til kontrol af diffuse kilder til forurening gennem fosfater.
LF-1	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (nitratdirektivet): Artikel 4 og 5.	LF-2	Kravet videreføres under konditionalitet.
LF-2	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet): Artikel 3, stk. 1, artikel 3, stk. 2, litra b), artikel 4, stk. 1, 2 og 4.	LF-3	Kravet videreføres under konditionalitet.
LF-3	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet): Artikel 6, stk. 1 og 2.	LF-4	Kravet videreføres under konditionalitet.
LF-4	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed: Artikel 14 og 15, artikel 17, stk. 1, og artikel 18, 19 og 20.	LF-5	Kravet videreføres under konditionalitet.
LF-5	Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug og om ophævelse af direktiv 81/602/EØF, 88/146/EØF og 88/299/EØF (hormondirektivet): Artikel 3, litra a), b), d) og e), og artikel 4, 5 og 7.	LF-6	Kravet videreføres under konditionalitet.
LF-6	Rådets direktiv 2008/71/EF af 15. juli 2008 om identifikation og registrering af svin: Artikel 3, 4 og 5.	-	Kravet udgår under konditionalitet.

LF 7	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 820/97. Artikel 4 og 7.	-	Kravet udgår under konditionalitet.
LF 8	Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1782/2003 og direktiv 92/102/EØF og 64/432/EØF. Artikel 3, 4 og 5.	-	Kravet udgår under konditionalitet.
LF 9	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser. Artikel 7, 11, 12, 13 og 15.	-	Kravet udgår under konditionalitet.
LF 10	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF. Artikel 55, første og andet punktum.	LF 7	Kravet videreføres under konditionalitet.
-	Ikke et eksisterende LF-krav.	LF 8	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider (Pesticidrammedirektivet). Artikel 5, stk. 2, og artikel 8, stk. 1-5, artikel 12 vedrørende begrænsninger i anvendelsen af pesticider i beskyttede områder, der er fastlagt på grundlag af direktiv 2000/60/EF og Natura 2000-lovgivningen. Artikel 13, stk. 1 og 3, om håndtering og opbevaring af pesticider og bortskaffelse af rester.
LF 11	Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (kvægdirektivet). Artikel 3 og 4.	LF 9	Kravet videreføres under konditionalitet.

LF-12	Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (svinedirektivet): Artikel 3 og 4.	LF-10	Kravet videreføres under konditionalitet.
LF-13	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål: Artikel 4.	LF-11	Kravet videreføres under konditionalitet.

1.6.1.4 Øvrigt tilgængeligt materiale om konditionalitet

Udover denne vejledning udarbejder vi årligt kontrolinstrukser henvendt til de kontrollører, som gennemfører kontrol af konditionalitet. Disse instrukser indeholder retningslinjer for kontrollørerne i forhold til, hvordan de skal kontrollere de enkelte krav under konditionalitet, samt hvordan de skal bedømme konstaterede overtrædelser på bedriften. Vi offentliggør årligt disse kontrolinstrukser på vores hjemmeside. Vil du læse nærmere om, hvordan vi i praksis kontrollerer og bedømmer overtrædelser af konditionalitet, er du derfor velkommen til at orientere dig i kontrolinstrukserne [og informationer om konditionalitet generelt](#), som du kan finde her: [Kontrolinstrukser konditionalitet](#)

2. Ændringer i forhold til seneste vejledning

I skemaet herunder kan du få et kort overblik over ændringerne i forhold til den seneste version af vejledningen om konditionalitet på dyreområdet

Krav/Kapitel	Ændring
Kapitel 1	Afsnittet er opdateret med de ordninger, der i 2026 vil være omfattet af konditionalitet, og med en nærmere beskrivelse for så vidt angår ordninger med engangsbetaling og flerårige forpligtelser. Afsnit 1.3 og 1.5 om forholdet til krydsoverensstemmelse og oversigten over LF-krav under hhv. krydsoverensstemmelse og konditionalitet er slettet.
Kapitel 4	I afsnit 4.2 er tilføjet beskrivelser af, hvordan konditionalitetsstøtte ræk gennemføres for ansøgere, der modtager flerårige tilsagn. Afsnit 4.2 er opdateret, herunder med beskrivelse af sanktioneringen ved overdragelse af flerårige tilsagn med engangsbetalinger.
LF 5	For LF 5 er ordlyden af alle formålene med kravene hermed opdateret og udformet i overensstemmelse med formålet med de konditionalitetsbelagte regler.
LF 6	For LF 6 er ordlyden af alle formålene med kravene hermed opdateret og udformet i overensstemmelse med formålet med de konditionalitetsbelagte regler.
LF 9	For LF 9 er ordlyden af alle formålene med kravene hermed opdateret og udformet i overensstemmelse med formålet med de konditionalitetsbelagte regler.
LF 10	For LF 10 er ordlyden af alle formålene med kravene hermed opdateret og udformet i overensstemmelse med formålet med de konditionalitetsbelagte regler.
LF 11	For LF 11 er ordlyden af alle formålene med kravene hermed opdateret og udformet i overensstemmelse med formålet med de konditionalitetsbelagte regler.
LF 9.3.2	Orderne "over otte uger" slettes fra delkravet, da dette delkrav er relevant for alle kalve.
LF 9.3.4	En del af delkravet er ved en fejl blevet slettet fra tidligere version af vejledningen fra august 2025. Fejlen udbedres derfor, således, at delkravet

	stemmer overens med de konditionalitetsbelagte bestemmelser.
<u>LF 10.2.6</u>	Regelhenvisningen til udendørs hold af grise slettes fra dette delkrav, da det alene er indendørs hold af grise, som er konditionalitetsbelagt ift. dette krav.
<u>LF 10.2.8</u>	Ordlyden i delkravet er opdateret.
<u>LF 11.9.10</u>	Udgår efter bekræftelse fra Fødevarestyrelsen om, at forbuddet imod at anvende fjerpilningshæmmende midler ("briller" og "kontaktlinser") ikke kan betegnes som et operativt indgreb, og det er derfor ikke omfattet af direktivet om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (98/58/EF). Derfor er forbuddet heller ikke omfattet af konditionalitetskravene.

3. Kontrol

I dette afsnit kan du læse om forløbet i forbindelse med kontrol af konditionalitet og anden-kontrol (AKON). Du kan også læse om, hvad du skal gøre, når du bliver kontrolleret.

3.1 Hvem udfører kontrollen?

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har ansvaret for at organisere og udføre kontrol af konditionalitet i Danmark.

I forbindelse med kontrollen af konditionalitet skal vi hvert år kontrollere mindst 1 % af de landbrugere, der modtager den støtte, der er nævnt i det indledende afsnit.

AKON forekommer, hvis vi har konstateret en overtrædelse af reglerne om konditionalitet i forbindelse med en kontrol planlagt til andre formål. AKON'er sker altså ikke på baggrund af, hvem der er udtaget til kontrol af konditionalitet, men på baggrund af kontroller, der ligger ud over denne kontrol, f.eks. en økologikontrol.

3.2 Tilknyttede virksomheder

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har implementeret en ny definition af bedriftsbegrebet i 2025. Ændringerne er krævet, fordi EU-Kommissionen har påpeget, at den eksisterende metode er mangelfuld.

Det kan betyde, at virksomheder skal anses som værende én bedrift, hvis samme fysiske eller juridiske person har bestemmende indflydelse over virksomhederne. En bedrift forventes at skulle behandles som én enhed, uanset om den består af virksomheder, der indsender forskellige ansøgninger eller virksomheder, der ikke søger om tilskud.

3.2.1 Ny erklæring i Fællesskemaet

For at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan få det fulde overblik af din bedrift, og hvorvidt den har tilknyttede landbrugsvirksomheder, **bliver** du **efter** 1. februar 2025 **blive** mødt af en ny erklæring i Fællesskemaet med to spørgsmål:

1. Er ansøgervirksomheden i koncernforhold med andre virksomheder eller selskaber, der har landbrugsaktivitet i Danmark?
2. Er ansøgervirksomheden underlagt en eller flere juridiske eller fysiske personer, som har kontrol over eller udøver bestemmende indflydelse i andre virksomheder med landbrugsaktivitet?

Hvis der svares "ja" til første spørgsmål, oplyses det, at ansøgervirksomheden indgår i en bedrift med andre landbrugsvirksomheder. Det kan f.eks. være ved, at:

- ansøgervirksomheden ejer eller har bestemmende indflydelse over andre landbrugsvirksomheder,
- andre landbrugsvirksomheder ejer eller har bestemmende indflydelse over ansøgervirksomheden, eller
- et moderselskab har bestemmende indflydelse over ansøgervirksomheden og andre landbrugsvirksomheder.

Svarer du "ja" til andet spørgsmål, så oplyser du til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, at din landbrugsvirksomhed er ejet eller underlagt bestemmende indflydelse af en virksomhed, som har bestemmende indflydelse på andre landbrugsvirksomheder.

Når du svarer "ja" til første eller andet spørgsmål, skal du oplyse CVR eller CPR-numre på landbrugsvirksomheder i koncernforhold med ansøgers virksomheden samt landbrugsvirksomheder tilknyttet ansøgers virksomheden.

Nedenfor kan du læse nærmere herom. Du kan også læse Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's FAQ til den nye erklæring i Fællesskemaet her: [Ny erklæring i Fællesskema om tilknyttede virksomheder - Landbrugsstyrelsen](#)

3.2.2 Definition af en bedrift inden for konditionalitet

For at definere en bedrift og hvornår en landbrugsvirksomhed er tilknyttet en bedrift, har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø taget udgangspunkt i selskabslovens § 6 og § 7 om, hvornår virksomheder indgår i koncerner.

[...]

på, at der ikke er forskel på vurderingen af oplysningerne om dine tilknyttede virksomheder, som du skal indgive i den nye erklæring i Fællesskemaet, og de oplysninger du tidligere har haft pligt til at oplyse til styrelsen i Fællesskemaet. Sanktionerne er ligeledes de samme.

Kommentar [EMØH2]: Afsnittet om bedriftsdefinition er under revidering og sendes i separat høring, når det er afsluttet

3.3 Varsling af kontrollen

Kontrolbesøget er som hovedregel uvarslet, da formålet med kontrollen ellers ville kunne forspildes, eller effekten af kontrollen forstyrres.

Vi vil derfor fortage en uvarslet kontrol i de tilfælde, hvor vi har brug for at få et øjebliksbillede af forholdene i forhold til at kunne konstatere, om reglerne overholdes. Dette gælder eksempelvis ved kontrol af pesticider, medicin og dyrevelfærd, hvor det ville være muligt at rette en eventuel overtrædelse i perioden fra varsling til kontrol.

Da alle relevante konditionalitetskrav kontrolleres under et kontrolbesøg (inkl. de krav, hvor varsling ville betyde, at formålet forspildes), er kontrolbesøg i forbindelse med konditionalitet uvarslede. Hvis vi på grund af helt særlige forhold foretager et varslet kontrolbesøg, skal varslet være kortest muligt.

3.4 Hvad kan du forvente ved et kontrolbesøg?

Du vil som udgangspunkt få besøg af to eller flere kontrollører. Det får du, fordi alle konditionalitetskrav skal kontrolleres ved besøget. Derfor kan det være nødvendigt, at der både er en kontrollør med dyrekompeterencer og en kontrollør med miljøkompetencer til stede. Visse nationale kontroller udføres som udgangspunkt sammen med kontrollen af konditionalitet, og der kan derfor også være kontrollører fra den nationale kontrol til stede.

Inden kontrolløren begynder kontrollen, vil du få udleveret et retssikkerhedsbrev, der beskriver formålet med kontrollen, dens retslige grundlag og de rettigheder og forpligtelser, du har i forbindelse med kontrollen. Kontrollørerne uddyber brevet og beskriver formålet, og hvad kontrolbesøget indeholder.

Kontrolløren har i forbindelse med kontrolbesøget to væsentlige opgaver:

- Kontrollere om reglerne på området er overholdt
- Vejlede om reglerne og kontrollen

Før kontrolbesøget sætter kontrolløren sig ind i din sag og i relevante oplysninger om din virksomhed.

Kontrollørerne har typisk en landbrugsfaglig baggrund og et stort kendskab til området. Flere driver eller har selv drevet landbrug. Kontrollørerne gennemfører hvert år kurser inden for de områder, de kontrollerer. Kontrollørerne er derfor opdaterede på de nyeste regler og viden på området.

I forbindelse med kontrollen gennemgår kontrolløren typisk din dokumentation, måler op, udtager prøver og doku-

menterer kontrollen ved hjælp af eksempelvis fotokopier og billeder.

Vi har fokus på at have en god dialog, når vi er på kontrolbesøg, og du er altid meget velkommen til at stille spørgsmål undervejs. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ønsker, at kontrollen bliver en god oplevelse for begge parter. Vi evaluerer og udvikler derfor løbende vores kontrolbesøg.

Når vi kommer på kontrolbesøg hos dig, gælder følgende:

- Vi skal give dig en begrundelse for, hvorfor vi udfører kontrol hos dig.
- Kontrollørerne skal oplyse dig om, at du har ret til at lade dig repræsentere eller bistå af andre ved fysisk kontrol på din bedrift. Dette kan f.eks. være bistand fra din konsulent eller dyrlæge.
- Kontrollørerne skal identificere sig ved at vise legitimation.
- Kontrollørerne har ret til at tage billeder og eventuelt optage videoer under besøget, hvis det skønnes nødvendigt for at dokumentere relevante forhold.
- Vi skal overholde princippet om forbud mod selvinkriminering. Forbuddet mod selvinkriminering betyder, at du ikke må tvinges til at udtale dig eller give oplysninger, der er til ulempe for dig selv, hvis kontrollørerne har mistanke om alvorligere strafbare forhold på din bedrift.

Efter hvert kontrolbesøg udfylder vi en kontrolrapport, som danner grundlag for den videre sagsbehandling. Kontrollørernes rolle er at vejlede dig og hjælpe dig til at forstå reglerne om konditionalitet. Du skal derfor være opmærksom på, at kontrollørerne ikke må eller kan sige noget om, hvorvidt du kan forvente, at din støtte bliver sat ned eller om størrelsen af en eventuel sanktion.

3.5 Hvad skal du sørge for i forbindelse med kontrollen?

Kontrolløren vil i samarbejde med dig forsøge at tilrettelægge kontrolbesøget, så det er til mindst mulig gene i forhold til din øvrige planlægning. Afhængig af kontrollens omfang må du dog være indstillet på, at kontrolbesøget kan ændre din planlægning for dagen.

Da kontrollen normalt gennemføres af to kontrollører - og ofte flere - der kontrollerer forskellige dele af din bedrift samtidig, skal du være opmærksom på, at du har mulighed for at lade en stedfortræder deltage i den del af kontrollen, som du ikke selv har mulighed for at følge. Uanset om du gør brug af denne mulighed, vil kontrollørerne dog opfordre til at gennemgå deres kontrolfund med dig, så du har mulighed for selv at kommentere dem, inden kontrolbesøget afsluttes.

Du har også mulighed for at bede kontrolløren om at vente med at starte kontrollen, til din repræsentant eller bisidder (fx konsulent eller dyrlæge) ankommer og deltager i kontrollen. Du skal her være opmærksom på, at kontrolløren har pligt til at sikre, at formålet med kontrollen ikke forspildes, eller at effekten af kontrollen ikke forstyrres. Der er derfor situationer, hvor kontrolløren er forpligtet til at starte kontrollen og kontrollere forhold som f.eks. pesticider, dyrevelfærd eller medicin, inden din repræsentant eller bisidder er ankommet og kan deltage i kontrolbesøget.

Hvis din repræsentant eller bisidder ikke har mulighed for at komme og deltage i kontrolbesøget inden for rimelig tid, har kontrolløren mulighed for at gå i gang med kontrollen, uden at afvente din repræsentant eller bisidder.

3.6 Kontrollørens adgang under kontrolbesøget

Når vi kommer på kontrol, er du forpligtet til at yde den nødvendige bistand ved kontrolbesøget. Det betyder, at du f.eks. skal give kontrollørerne adgang til at kontrollere din bedrift, herunder væksthuse, marker, dyr, tekniske anlæg, dokumenter, elektroniske data og lignende. Kontrollen foregår sædvanligvis altid med dig eller din stedfortræder. Kontrolløren kan dog, hvis det er nødvendigt, gå alene rundt på din bedrift, også uden at det er aftalt med dig. Det faktum, at du ikke kan deltage fysisk i kontrollen, bevirker derfor som udgangspunkt ikke, at kontrollen ikke kan gennemføres.

Hvis det viser sig at være nødvendigt og af betydning for kontrollen, har kontrolløren uden forudgående retskendelse og uden din forudgående accept, ret til at få adgang til hele din bedrift, herunder også din private ejendom. Det er dog et krav, at kontrolløren kan identificere sig ved gyldig legitimation. En kontrol af din private ejendom uden retskendelse og uden din forudgående accept vil dog kun finde sted i de tilfælde, hvor kontrolløren vurderer,

at der er en begrundet mistanke om væsentlige og grove overtrædelser f.eks. opbevaring af ulovlig medicin, ulovlige bekæmpelsesmidler og/eller mistanke om dyremishandling.

Som led i kontrollen har kontrollørerne desuden ret til at få udleveret kopi af dokumenter og kopi eller udskrift af elektroniske data og lignende samt til at udtage prøver, hvor det er relevant. Kontrollørerne har også lov til at tage billeder og optage video. Du og eventuelle repræsentanter har pligt til at vejlede og hjælpe kontrolløren således, at kontrolløren får de efterspurgte dokumenter, elektroniske data, prøver mv., som har betydning for kontrollens gennemførelse.

Vi har adgang til din bedrift i hele støtteåret, også hvis du har overdraget hele eller dele af din bedrift, efter du har indsendt din støtteansøgning.

Hvis du eller din repræsentant nægter os adgang eller forhindrer os i at gennemføre den fysiske kontrol, kan det medføre, at al din støtte bortfalder.

Hvis der ikke er tale om et akut opstået tilfælde, men du af andre årsager ikke selv kan være til stede under kontrollen, skal du finde en stedfortræder. Dette gælder også, hvis du er væk fra din bedrift i en længere periode.

Du kan læse nærmere om Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's kontroladgang samt pligter i forbindelse med kontrollen i §§ 15 og 16 i lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugs politik m.v.

3.7 Hvad sker der efter kontrolbesøget?

Efter kontrolbesøget vil du modtage en kontrolrapport, der indeholder oplysninger om kontrollen.

Du vil også modtage et høringsbrev med følgende indhold:

- Høringsfrist og en anvisning på, hvordan du besvarer høringen. Høringsfristen vil som hovedregel være 14 dage.
- Hvilke krav vi har kontrolleret.
- Resultatet af kontrollen af de enkelte krav, herunder beskrivelse af eventuelle kontrolfund, der kan udgøre overtrædelser.

Konsekvenserne af en eventuel overtrædelse er afhængige af, om overtrædelsen er hændelig, uagtsom eller forsætlig. Du har i forbindelse med høringen også mulighed for at oplyse, hvis et krav er overtrådt på grund af force majeure. Du kan læse mere om uagtsomhed, forsætlighed og force majeure i kapitel 4 "Overtrædelser".

Når vi har modtaget dine bemærkninger, vil de indgå i vores behandling og vurdering af sagen.

Hvis ikke du kommer med bemærkninger, vil vi udarbejde afgørelsen på baggrund af det materiale, vi allerede har.

3.8 Hvordan træffer vi afgørelse i din sag?

Når kontrollørerne har indberettet sagen i vores sagsbehandlersystem, vil vores sagsbehandlere gennemgå sagens materiale og træffe afgørelse og lave en beregning af din nedsættelsesprocent.

Vi kan ikke træffe en afgørelse, før sagen er tilstrækkeligt oplyst. Det vil sige, at vi skal have alt materiale og alle oplysninger, der er medvirkende til, at vi kan træffe en korrekt afgørelse, og i visse tilfælde kan det også være nødvendigt med en større faglig afklaring. Derfor kan sagsbehandlingstiden variere. Vi bestræber os dog altid på at afgøre din sag hurtigst muligt.

Hvis vi træffer afgørelse om, at din støtte skal sættes ned, afhænger den videre proces af tidspunktet for, hvornår vi har truffet afgørelse i din sag.

- Hvis vi har truffet afgørelse inden udbetaling af din støtte, vil vi i de fleste tilfælde kunne beregne en ned-

sættelse af støtten inden udbetalingen.

- Hvis vi har truffet afgørelse efter udbetaling af din støtte, vil vi lave en genberegning af støtten og kræve tilbagebetaling af det for meget udbetalte beløb.

Modtager du støtte under flere støtteordninger, kan det være nødvendigt for os at lave en genberegning for hver enkelt ordning.

3.9 Du kan klage over afgørelsen

Du har mulighed for at klage over vores afgørelse. Du kan læse i afgørelsen, hvor du skal henvende dig med din klage. Klagefristen vil være 4 uger fra den dato, du har modtaget afgørelsen fra os.

Hvis du vil undgå et rentekrav, skal du overholde den betalingsfrist, du kan se af den specifikation, du modtager fra os. Specifikationen vil typisk blive sendt, efter du har modtaget afgørelsen.

Såfremt du ikke betaler det skyldige beløb, og du søger om støtte igen, kan vi modregne det skyldige beløb i den støtte du er berettiget til at modtage.

Du er altid velkommen til at kontakte os på tlf. 33 95 80 00 eller på mail@lbt.dk-mail@sgav.dk. Du kan også altid læse mere om konditionalitet på vores hjemmeside: [Konditionalitet](#)

<https://lbt.dk/tvaergaende/eu-reformer/den-nye-landbrugsreform-2023-2027/konditionalitet/>

4. Overtrædelser

4.1 Hvad er dit ansvar i forbindelse med konditionalitet?

Du er som modtager af [støtte-tilskud eller -tilsagnshaver](#) under de ordninger, der er nævnt i afsnit 1.2, ansvarlig for at sikre, at reglerne om konditionalitet til enhver tid er overholdt. Du kan derfor være ansvarlig, når du har foretaget en handling eller har undladt at foretage en handling, som betyder, at der sker en overtrædelse af kravene på din bedrift i det kalen- derår, hvor du har søgt om støtten. Du kan under konditionalitet også være ansvarlig for en sådan overtrædelse, selvom overtrædelsen er sket i forbindelse med din landbrugsmæssige aktivitet uden for din bedrift.

Når vi vurderer, om du er ansvarlig for en overtrædelse, bedømmer vi din handling eller undladelse ud fra de gældende regler og anerkendte fremgangsmåder på området. Vi vurderer også dit ansvar ud fra, hvordan man med rimelighed kan forvente, at en professionel, fornuftig og veluddannet landbruger ville have gjort i den omhandlede situation. Når vi foretager vurderingen, lægger vi vægt på, at en professionel landbruger er forpligtet til at yde en god faglig indsats og opfylde de krav, der normalt stilles til en sagkyndig på området.

Du vil derfor være ansvarlig, når du har overtrådt reglerne eller de almindelige fremgangsmåder på området, og du ikke har handlet, som man kan forvente, at en dygtig, veluddannet landbruger ville have gjort. Omvendt vil du ikke være ansvarlig, hvis du har fulgt de gældende regler og fremgangsmåder, og hvis det ikke kan forventes, at en dygtig veluddannet landbruger havde handlet anderledes end dig i den pågældende situation.

4.1.1. Dit ansvar for fejl begået af andre på din bedrift

Du har som udgangspunkt ansvar for tredjemand, hvilket betyder, at du har ansvaret for, at reglerne om konditionalitet bliver overholdt, også selvom du vælger at få en anden til at udføre arbejdet på din bedrift.

Du er ansvarlig for alle, som du inviterer ind på din bedrift, f.eks. ansatte, håndværkere, maskinstationer mv. Når du vælger at indgå en aftale med tredjemand om udførelse af arbejdsopgaver på din bedrift, fritager det dig ikke for ansvar i forbindelse med overholdelse af reglerne om konditionalitet.

Der kan dog være tilfælde, hvor du ikke er ansvarlig for fejl begået af andre. Dit ansvar for handlinger og undladelser foretaget af personer eller virksomheder, som du har inviteret ind på din bedrift til at udføre arbejde, afhænger nemlig af, hvem du har valgt til at udføre arbejdet og de instrukser og tilsyn, som du har ført med personen eller virksomheden.

4.2 Dit ansvar når du overdrager eller erhverver et areal

Hvis et areal, som du har søgt tilskud til, overdrages (ved forpagtning, leje, salg eller enhver anden rådighedsoverdragelse) i løbet af tilskudsåret, kan du blive pålagt sanktioner under konditionalitet for en overtrædelse på arealet, selvom det er en anden person eller virksomhed, der har haft rådighed over arealet, der er skyld i overtrædelsen. Det gælder, uanset på hvilket tidspunkt i tilskudsåret den anden person eller virksomhed har haft rådigheden over arealet. Hvis denne person eller virksomhed, der er skyld i overtrædelsen, selv er omfattet af konditionalitet, rettes sanktionen imidlertid imod denne. Du kan som støttemodtager være ansvarlig for overtrædelser på landbrugsarealer og ikke-landbrugsarealer, som du har erhvervet eller overdraget i løbet af støtteåret. Du kan derfor være ansvarlig, selvom det er den person, som du har erhvervet arealet fra eller overdraget arealet til, der er skyld i overtrædelsen. Det vil sige, at hvis en overtrædelse fortsætter eller finder sted efter du har overdraget arealet, vil der stadig kunne ske træk i den støtte, du har søgt for arealet. Det gælder dog kun, hvis overdrageren eller erhververen af arealet, hvor overtrædelsen finder sted, ikke selv har søgt støtte, der er omfattet af konditionalitet. Hvis erhververen, som er skyld i overtrædelsen på det overdragne areal, selv har søgt støtte, som er omfattet af konditionalitet, vil støttetrækket skulle ske i denne støtte. Med erhvervet og overdraget menes enhver form for transaktion, hvor rådigheden over arealet overdrages, herunder salg, forpagtning, leje og græsningsret.

Hvis en anden person er skyld i en overtrædelse af krav under konditionalitet på et areal, som du har søgt støtte til, kan personen være ansvarlig for overtrædelsen, hvis personen også har søgt om støtte i det år, hvor overtræ-

delsen finder sted. Hvis personen ikke har søgt om støtte, vil du som udgangspunkt være ansvarlig for overtrædelsen. Hvis du mener, at en anden person er skyld i en overtrædelse, som vi finder på en kontrol hos dig, er det vigtigt, at du gør os opmærksom på det, enten på kontrollen eller i dit høringsvar.

Overstående gælder som udgangspunkt tilsvarende for ordninger med tilskud som engangsbeløb og flerårige forpligtelser, jf. afsnit 1.2. I henhold til de nævnte ordninger skal tilsagnshaver imidlertid indgive en ejerskifteerklæring til SGAV, hvis ejendomsretten til et tilsagnsareal overdrages i tilsagnsperioden. Det er en betingelse for, at tilsagnet for arealet kan opretholdes, at erhverver indtræder i tilsagnet med virkning fra tidspunktet for overdragelsen af arealet, og at der rettidigt indgives ejerskifteerklæring herom. Hvis erhverver ikke indtræder i tilsagnet for arealet, eller styrelsen ikke modtager ejerskifteerklæringen rettidigt, kan tilsagnet bortfalde med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, som overdragelsen har virkning fra. Den, som er tilsagnshaver på tidspunktet for en overtrædelse af konditionalitetsreglerne, kan pålægges en sanktioner rettet mod den forholdsmæssige andel af det udbetalte engangsbeløb (engangsbeløbet divideret med år i tilsagnsperioden), som vedrører det kalenderår, som overtrædelsen fandt sted i. Hvis overtrædelsestidspunktet ikke kan fastslås, lægges der ved fastlæggelsen af den relevante tilsagnshaver og beregningen af sanktionen vægt på tidspunktet og kalenderåret, hvor den manglende overholdelse er konstateret. Hvis der ikke er mulighed for modregning i anden støtte, vil du som tilsagnshaver blive opkrævet et beløb svarende til det beregnede støttetæk.

Du er kun ansvarlig for anlæg, bygninger og dyr, hvis du har rådighed over disse på kontroltidspunktet, medmindre det kan bevises, at overtrædelsen var til stede på det tidspunkt, hvor du havde rådighed over de pågældende anlæg, bygninger eller dyr.

Hvis du mener, at en anden person eller virksomhed er skyld i en overtrædelse, som vi finder på en kontrol hos dig, er det vigtigt, at du gør os opmærksom på det, enten på kontrollen eller i dit høringsvar. Du kan ikke undgå en sanktion under konditionalitet ved at lade være med at søge støtte til bestemte arealer. Det vil sige, at hvis du overtræder reglerne om konditionalitet på et areal på din bedrift, som du ikke søger støtte til, vil din støtte alligevel kunne sættes ned.

4.3 Hvis du har overtrådt et krav

Hvis du har overtrådt et konditionalitetskrav (delkrav), vurderer vi overtrædelsen ud fra kriterierne *alvor*, *omfang* og *varighed*:

- *Alvoren* af en overtrædelse afhænger navnlig af, hvor stor betydning overtrædelsen har i forhold til formålet med kravet. Vi ser f.eks. på, hvor store virkninger en overtrædelse har for miljøet og/eller dyr.
- *Omfanget* af en overtrædelse afhænger af, om overtrædelsen kun påvirker din bedrift eller rækker ud over din bedrift. Omfanget kan også afhænge af, hvor stor en del af dyrene eller arealerne på din bedrift der er omfattet af overtrædelsen.
- *Varigheden* af en overtrædelse afhænger navnlig af, hvor længe overtrædelsens virkninger gør sig gældende eller af muligheden for at bringe den til ophør med rimelige midler.

Vi foretager en samlet vurdering af overtrædelsen ud fra ovennævnte kriterier, når vi skal fastsætte en eventuel nedsættelse af støtten.

Nedsættelsesprocenten anvendes på den samlede støtte efter de støtteordninger, der er omfattet af konditionalitet, jf. afsnit 1.2 ovenfor, i det eller de kalenderår, hvor overtrædelsen har fundet sted, eller – hvis overtrædelsesåret ikke kan fastslås – støtten i det kalenderår, hvor overtrædelsen blev konstateret.

4.4 Når du har overtrådt et krav uagtsomt – (Førstegangsovertrædelse)

Har du lavet en uagtsom handling eller undladelse, betyder det, at du ikke har været tilstrækkeligt opmærksom og derfor har overtrådt ét eller flere krav. Du vil derfor være ansvarlig, når du har overtrådt konditionalitetskravene og i den forbindelse ikke har handlet, som man kan forvente at en dygtig, veluddannet landbruger ville have gjort.

Hvis du på grund af en uagtsom handling eller undladelse har overtrådt et delkrav, vil du kunne blive pålagt en støttenedsættelse, der som hovedregel udgør 3 % af den støtte, der er omfattet af konditionalitet. Vi fastsætter

blandt andet sanktionen på baggrund af den samlede vurdering af overtrædelsens alvor, omfang og varighed som beskrevet i forrige afsnit. Afhængig af vurderingen kan en enkeltstående, uagtsom overtrædelse sanktioneres med en nedsættelse af støtten på mellem 1 % og 5 %.

Nedsættelsesprocenten kan dog stige til 10 %, hvis overtrædelsen vurderes at have alvorlige konsekvenser for opfyldelsen af formålet for det overtrådte konditionalitetskrav, eller hvis overtrædelsen vurderes at udgøre en direkte risiko for folke- eller dyresundheden.

Hvis en overtrædelse er konstateret ved brug af satellitmonitorering, kan der fastsættes en nedsættelse, der er lavere end 1 %. Nedsættelsen skal dog mindst udgøre 0,5 %. Med hensyn til overtrædelser, der vurderes som ubetydelige, henvises til afsnittet 4.11. nedenfor.

4.5 Når du har overtrådt flere krav uagtsomt i samme år – summering

Har du overtrådt flere delkrav uagtsomt, lægges de støttenedsættelser sammen, der fremkommer på baggrund af ovenstående vurdering af de enkelte overtrædelser. Her er der tale om uagtsomme førstegangsovertrædelser af flere delkrav i samme kalenderår.

Den samlede nedsættelse må dog som udgangspunkt ikke overstige 5 %. Dog stiger dette loft for den samlede støttenedsættelsen som følge af flere uagtsomme overtrædelser til 10 %, hvis én eller flere af overtrædelserne vurderes at have alvorlige konsekvenser for opfyldelsen af målet for det overtrådte konditionalitetskrav, eller hvis overtrædelserne vurderes at udgøre en direkte risiko for folke- eller dyresundheden.

4.6 Når du gentagne gange har overtrådt samme krav uagtsomt inden for en sammenhængende periode på 3 år

Det betragtes som en gentagen overtrædelse, hvis vi inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår konstaterer, at du har overtrådt samme delkrav, som du også har overtrådt tidligere i perioden. Du skal dog have været underrettet om den tidligere overtrædelse, før vi betragter det som en gentagelsestilfælde.

Hvis du på denne måde overtræder et delkrav gentagent, og overtrædelserne er uagtsomme, udgør nedsættelsen af støtten som hovedregel 10 %. Ud fra en konkret vurdering af overtrædelsens alvor, omfang og varighed, jf. afsnit 4.3, kan nedsættelsen øges til 15 %, hvis overtrædelserne vurderes, som særlig grov, og sænkes til 5 %, hvis overtrædelserne vurderes til at være mindre betydelige.

Yderligere overtrædelser af samme krav uden berettiget grund betragtes som en forsættelig.

4.7 Når du gentagne gange har overtrådt flere af de samme krav uagtsomt i samme år - summering

Overtræder du i samme kalenderår mere end ét delkrav uagtsomt, men gentagent, fastsættes nedsættelse individuelt for hver enkelt af disse overtrædelser, og de deraf følgende nedsættelsesprocenter lægges sammen. Den samlede nedsættelse må dog ikke overstige 20 %.

4.8 Når du har overtrådt et krav forsætteligt – (Førstegangsovertrædelse)

Har du overtrådt et delkrav forsætteligt, betyder det, at du har tilstræbt den manglende overholdelse af KO-delkravet, eller at du, uden at have tilstræbt den manglende overholdelse, har accepteret muligheden for, at den kunne opstå. Denne situation bedømmes strengere end en uagtsom overtrædelse og medfører en højere sanktion.

Hvis du for første gang har overtrådt et delkrav, og overtrædelserne vurderes som forsættelige, vil støtten som udgangspunkt blive sat ned med 20 %.

På baggrund af en vurdering af navnlig overtrædelsens alvor, omfang og varighed samt eventuelt hyppighed kan nedsættelsesprocenten dog sænkes til 15 % og øges helt op til 100 % ved særlig grove overtrædelser.

4.9 Når du har overtrådt flere krav forsætteligt i samme år - summering

Overtræder du i samme kalenderår mere end ét delkrav forsætteligt, fastsættes nedsættelsen ligeledes individuelt for hver enkelt af disse overtrædelser. Den samlede nedsættelse kan være op til 100 % af støtten. Her er der tale om forsættelige førstegangsovertrædelser.

4.10 Nedsættelse ved kombinationstilfælde

4.10.1 Når der både er flere uagtsomme førstegangsovertrædelser og gentagne

overtrædelser i samme år

Overtræder du i samme kalenderår både flere delkrav uagtsomt og krav gentagent, fastsættes nedsættelsesprocenten, som følgende:

- For delkrav overtrådt gentagent bliver der først individuelt fastsat en nedsættelsesprocent for de enkelte delkrav, som derefter lægges sammen, dog maksimalt 20 %.
- For flere delkrav overtrådt uagtsomt adderes nedsættelsesprocenterne for de enkelte overtrædelser, dog med et loft på 10 %

= Nedsættelsesprocenterne for de gentagne overtrædelser summeres herefter med summen af uagtsomme førstegangsovertrædelser.

4.10.2 Når der både er flere uagtsomme førstegangsovertrædelser og forsætlige førstegangsovertrædelser i samme år

Overtræder du i samme kalenderår både flere delkrav uagtsomt og forsætligt fastsættes nedsættelsesprocenten, som følgende:

- For flere delkrav overtrådt uagtsomt adderes nedsættelsesprocenterne for de enkelte overtrædelser, dog med et loft på 10 %
- For flere delkrav overtrådt forsætligt adderes nedsættelsesprocenterne for de enkelte forsætlige overtrædelser, dog med et loft på 100 %

= Nedsættelsesprocenterne for de uagtsomme førstegangsovertrædelser summeres herefter med summen af de forsætlige førstegangsovertrædelser.

4.10.3 Når du har overtrådt forskellige krav uagtsomt, gentagent eller forsætligt

Overtræder du flere delkrav, og er overtrædelserne ikke alle enten uagtsomme, gentagne eller forsætlige, findes den samlede nedsættelsesprocent efter følgende procedure:

- Først findes den samlede nedsættelsesprocent for den eller de eventuelle uagtsomme førstegangsovertrædelser (se afsnit 4.4 og 4.5 ovenfor).
- Derefter findes den samlede nedsættelsesprocent for den eller de eventuelle gentagne overtrædelser, der er begået uagtsomt (se afsnit 4.6. og 4.7 ovenfor).
- Dernæst findes den samlede nedsættelsesprocent for den eller de eventuelle forsætlige overtrædelser (se afsnit 4.8 og 4.9 ovenfor).
- Endelig lægges de herved fremkomne nedsættelsesprocenter sammen. Nedsættelsen kan dog ikke overstige 100 % af støtten.

4.11 Udelukkelse

Foruden nedsættelse af støtte, kan du også blive udelukket fra at modtage støtte i det år, hvor overtrædelserne er sket eller konstateret. Denne mulighed kan finde anvendelse ved forsætlige overtrædelser, der udgør en direkte risiko for menneskers sundhed eller ved meget grov dyremishandling. Det vil altid være en konkret individuel vurdering om overtrædelserne har en sådan karakter, at der skal ske udelukkelse.

4.12 Når vi konstaterer en ubetydelig overtrædelse

Når en overtrædelse ikke har nogen eller kun har ubetydelige konsekvenser for formålet med det overtrådte delkrav, sker der ingen nedsættelse af støtten.

Hvis vi konstaterer en sådan overtrædelse, underretter vi dig om overtrædelserne og vejleder dig i givet fald om, hvordan den afhjælpes. Vi oplyser dig også om muligheden for bedriftsrådgivning.

Bedriftsrådgivningen varetages af rådgivningsvirksomheder, som er spredt over hele landet. Rådgivningsvirksomhederne er organiseret i branchesamarbejdet Dansk Landbrugsrådgivning (DLBR), og ejes af de danske landbrugere gennem landboforeningerne. Branchesamarbejdet koordineres af landbrugets videnscenter SEGES, som ejes af brancheorganisationen Landbrug & Fødevarer.

Bedriftsrådgivningen dækker de økonomiske, miljømæssige og sociale dimensioner inden for områder som plante-, husdyr- og energiproduktion, miljø, økonomi, jura, strategisk udvikling, og virksomhedsledelse. Indenfor disse dimensioner og områder tilbydes rådgiverne i de lokale rådgivningsvirksomheder efteruddannelse gennem

SEGES. En væsentlig del af bedriftsrådgivning omfatter rådgivning om, hvordan landbrugere og andre støtte- modtagere overholder kriterier og krav i forskellige tilskudsordninger, samt generelt efterlever de gældende regler.

Alle landbrugere og andre støttemodtagere kan henvende sig til en rådgivningsvirksomhed med henblik på at få rådgivning inden for relevante forhold på bedriften. Rådgivningen er uvildig og fuldstændig uafhængig af myndig- hedernes kontrol. Du kan læse mere her: [Bedriftsrådgivning for landbrugere](https://lbst.dk/landbrug/bedriftsraadgivning#c7492)
<https://lbst.dk/landbrug/bedriftsraadgivning#c7492>

En konstateret ubetydelig overtrædelse tages ikke i betragtning, når det skal vurderes, om en senere overtræ- delse skal betragtes som gentagen.

4.13 Nationale sanktioner

Konditionalitet erstatter ikke det almindelige strafferetlige system. Det vil sige, at hvis du har overtrådt et krav, der er knyttet til en straffebestemmelse og derfor udløser bøde eller politianmeldelse, vil du stadig kunne blive pålagt en støttenedsættelse under konditionalitet, idet dette anses for en administrativ sanktion.

Du kan altså få både en bøde og en støttenedsættelse. Vi behøver derfor ikke at vente med at trække dig i støtte, til en eventuel straffesag er afgjort. Når vi modtager afgørelse i en eventuel straffesag, vil vi vurdere, om støtte- nedsættelsen under konditionalitet skal fastholdes, ændres eller bortfalde.

4.14 Force majeure

Hvis helt ekstraordinære og uforudsigelige omstændigheder medfører, at du ikke kan overholde et eller flere krav, kan vi efter en konkret vurdering undlade at nedsætte din støtte.

For at vi kan anerkende force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal den indtrufne begiven- hed have været en helt usædvanlig situation, som:

- Du ikke kunne forudse
- Var uden for din kontrol
- Reelt har forhindret dig i at opfylde dine forpligtelser.

Du skal desuden – ud fra vores vurdering – have gjort nok for at sikre dig imod begivenheden.

Vær opmærksom på, at der skal være sammenhæng mellem årsagen til, at du ikke kunne overholde kravene og tidspunktet for force majeure-begivenheden eller den ekstraordinære omstændighed.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan bl.a. være, hvis:

- Du som tilskudsmodtager afgår ved døden
- Du som tilskudsmodtager er uarbejdsdygtighed i længere tid
- Din bedrift i væsentlig grad bliver berørt af en alvorlig naturkatastrofe
- Bedriftens stalde bliver ødelagt ved en ulykke
- Hele eller dele af din besætning eller dine afgrøder bliver ramt af en sygdom i husdyrpopulati- onen (en epizooti), en plantesygdom eller en planteskadegører
- Du bliver tvunget til at afstå jord eller fast ejendom til staten, altså hvis hele eller en væsentlig del af din bedrift bliver eksproprieret, og ekspropriationen ikke kunne forudses på tidspunktet for, at du sendte din ansøgning.

Eksemplerne er ikke udtømmende, og der vil altid være tale om en konkret vurdering i hvert enkelt til- fælde.

Vi gør opmærksom på, at du har pligt til hurtigst muligt at sørge for nødvendig hjælp til at opfylde dine forpligtel- ser, hvis du pga. sygdom ikke selv kan varetage alle forhold på din bedrift.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø træffer afgørelsen om force majeure på grundlag af relevant dokumentation. Vi kan bede dig om yderligere oplysninger, hvis vi har brug for dem for at kunne vurdere sagen.

5. Struktur for vejledningen

Vejledningen om konditionalitet er for at lette læsningen delt i to:

- Vejledning om konditionalitet – Miljø-området
- Vejledning om konditionalitet – Dyrer-området

Vejledningen om miljøområdet omfatter i oversigtsform følgende krav til landbrugsdriften:

- GLM 1-9: Minimumsstandarderne for god landbrugs- og miljømæssig stand for jord
- LF 1: Forvaltning af vand og beskyttelse mod fosfatforurening
- LF 2: Beskyttelse mod nitratforurening
- LF 3 og 4: Naturbeskyttelse
- LF 7: Plantebeskyttelsesmidler
- LF 8: Plantebeskyttelsesmidler

Vejledningen om dyreområdet omfatter i oversigtsform følgende krav til landbrugsdriften:

- LF 5: Fødevaresikkerhed (foder, vegetabiliske og animalske fødevarer)
- LF 6: Anvendelse og dokumentation for anvendelse af hormoner til dyr
- LF 9: Dyrevelfærd (kalve)
- LF 10: Dyrevelfærd (grise)
- LF 11: Dyrevelfærd (landbrugsdyr generelt)

De enkelte GLM-krav og lovgivningsbestemte forvaltningskrav (LF-krav), som beskrives i vejledningerne, er opdelt på tre niveauer:

- GLM- eller LF-nummeret afspejler, hvilken norm eller hvilket krav i bilag III til forordning (EU) 2021/2115 kravene til landbrugsdriften angår.
- Kravnummeret afspejler en emnemæssig opdeling af kravene til landbrugsdriften, som typisk – for så vidt angår LF-kravene – følger den tilsvarende emnemæssige opdeling i den bagvedliggende lovgivning med krav til landbruger, som kravene følger af. Til de enkelte kravnumre knytter sig en kort emneoverskrift.
- Delkravsnummeret afspejler en opdeling i de enkelte forbud eller påbud, som landbruger skal overholde ifølge GLM-kravene eller den lovgivning, der ligger bag et LF-krav.

For eksempel består nummereringen af delkravet "LF 9.1.2" af LF-nummeret "LF 9", kravnummeret "1" og delkravsnummeret "2". Kravet "LF 9.1" er knyttet til overskriften "Indretning af stalde til kalve", mens det er delkravet, som angiver det indholdsmæssige krav til landbruger, som i konditionalitet er sanktioneret med nedsættelse af landbrugsstøtten. LF-nummeret (eller i givet fald GLM-nummeret) samt kravnummeret med tilhørende emneoverskrift kan heroverfor ved læsningen af vejledningen snarere ses som ordensmæssige.

Vejledningen er delt op i særskilte afsnit for hvert krav (dvs. kravnummer). Hvert af disse afsnit er, i det omfang det er relevant, opdelt i følgende underafsnit:

- Delkrav: De enkelte forbud eller påbud.
- Undtagelser: Indeholder evt. undtagelser fra delkravene.
- Formål: Indeholder angivelse af formålet med delkravene.
- Kravets indhold (for så vidt angår GLM-krav): Beskriver det nærmere indhold af delkravene.
- Kravets relevans: Angiver hvornår delkravene er relevante.
- Regelhenvísninger: Angiver ophængen i EU-retten og evt. national ret for de enkelte delkrav.

Afsnittet "Kravets indhold" hedder i forhold LF-kravene "Bemærkninger til kravet". Dette skal afspejle, at der i de mange tilfælde kan findes nærmere vejledning om LF-kravene i vejledninger, som alene handler om det specifikke lovgivningsområde. Bemærkningerne i nærværende vejledning tager således sigte på de forhold, som er særligt relevante for de regler, som under de enkelte LF-krav er belagt med konditionalitet.

6. LF 5.1 – Sundhedskrav for produktion af mælk

Tidligere krav 2.25

6.1 Delkrav

LF 5.1.1	Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der har en god almen sundhedstilstand, ikke udviser nogen tegn på sygdom, som kan kontaminere mælk og colostrum, og navnlig ikke lider af sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse. Dyret må desuden ikke have sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.
LF 5.1.2	Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med en af nedennævnte sygdomme, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum: a. Sygdomme, som kan kontaminere mælk og colostrum og navnlig sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse, b. Sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.

6.2 Formål med kravet

LF 5.1.1 – 5.1.2	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
------------------	--

6.3 Bemærkninger til krav LF 5.1

Kravet skal sikre, at mælken kommer fra dyr med en god almen sundhedstilstand. Dyrene må ikke vise tegn på sygdomme der kan kontaminere mælken, navnlig ikke sygdomme i kønsorganerne, tarmbetændelse med diarré, feber og synlig yverbetændelse. Dyr, der er smittet med, eller mistænkt for at være smittet med, smitsomme sygdomme og /eller har sår på yveret, skal isoleres effektivt, for at sikre andre dyrs mælk og colostrum mod sygdomme, der kan overføres til andre dyr og mennesker.

6.4 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med kvæg, får og geder, hvori der finder mælkeproduktion sted.

6.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.1.1	Artikel 14 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, samt artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 1, litra b) - c), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.1.2	Artikel 14 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 samt artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 1, litra b) - c) og pkt. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

7. LF 5.2 – Tuberkulose og Brucellose ifm. mælkeproduktion

Tidligere krav 2.26

7.1 Delkrav

LF 5.2.1	Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er fri for eller officielt fri for brucellose i henhold til forordning (EU) 2016/429 (Dyresundhedsloven).
LF 5.2.2	Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra får eller geder, der tilhører en besætning, som er fri for eller officielt fri for brucellose i henhold til forordning (EU) 2016/429 (Dyresundhedsloven).
LF 5.2.3	Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for brucellose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
LF 5.2.4	Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er officielt fri for tuberkulose i henhold til forordning (EU) 2016/429 (Dyresundhedsloven).
LF 5.2.5	Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for tuberkulose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
LF 5.2.6	Hvis der holdes geder sammen med køer, skal gederne undersøges og testes for tuberkulose.
LF 5.2.7	Rå mælk og colostrum fra dyr, som ikke opfylder kravene i LF 5.1.1 - 5.1.2 samt 5.2.1-5.2.6, især dyr, der enkeltvis har reageret positivt på en profylaktisk prøve for tuberkulose eller brucellose (som omhandlet i forordning (EU) 2016/429 (Dyresundhedsloven)) - må ikke bruges til konsum.
LF 5.2.8	Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med brucellose eller tuberkulose, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum.

7.2 Undtagelser til kravet

Som udgangspunkt må mælk fra dyr der er smittet med brucellose og tuberkulose ikke anvendes, der er dog følgende undtagelser:

Undtagelser til delkrav LF 5.2.1 og 5.2.4:

- Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravet, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: når der er tale om køer eller bøfler, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve eller har nogen symptomer på disse sygdomme, efter at mælken er varmebehandlet, så den giver en negativ fosfataseprøve.

Undtagelser til delkrav LF 5.2.2:

- Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravet, kan anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: når der er tale om får eller geder, som ikke har reageret positivt på en brucelloseprøve eller er blevet vaccineret mod brucellose i forbindelse med et godkendt udryddelsesprogram, og som ikke udviser nogen symptomer på denne sygdom, enten:
  - o Til fremstilling af ost med modningstid på mindst to måneder
  - o Efter at mælken er blevet varmebehandlet, så den giver et negativt resultat på en fosfataseprøve

Undtagelser til delkrav LF 5.2.3 og 5.2.5:

- Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i LF 5.2.1 – 5.2.6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: når der er tale om hundyr af andre arter, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve, og som ikke har symptomer på disse sygdomme, men som tilhører en besætning, hvor der er konstateret tuberkulose eller brucellose efter den kontrol, der er omhandlet i LF 5.2.3 eller 5.2.5, hvis mælken behandles, så den er sikker.

7.3 Formål med kravet

LF 5.2.1 - 5.2.8	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
------------------	--

7.4 Bemærkninger til krav LF 5.2

Kravet skal sikre, at dyr der producerer mælk er fri for brucellose og tuberkulose, eller at mælken alternativt anvendes efter de regler der er angivet under undtagelserne.

7.5 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med landbrugsdyr.

BRUCELOSE

Brucellose kan smitte til mennesker og er altså en zoonose, sygdommen forekommer i det meste af verden, men Danmark blev i 1979 officielt erklæret fri for Brucellose.

Sygdommen brucellose er anmeldeligt. Såfremt der opstår en mistanke om brucellose i en besætning, bliver denne sat under offentligt tilsyn, og der udtages materiale til undersøgelse hos Veterinærinstituttet.

I Danmark bliver Brucellose passivt overvåget gennem de tydelige kliniske symptomer på infektion, dvs. abortstorm hos hundyr og hævede testikler hos handyr. Endvidere bliver der foretaget blodprøvning af alle dyr, der skal indsættes på individprøvestationer, tyre- eller ornestationer, samt dyr til eksport.

TUBERKULOSE

Tuberkulose er en zoonose, dvs. den kan smitte fra dyr til mennesker og omvendt. Kvægtuberkulose er stadig en af de mest betydelige zoonoser i store dele af verden, men Danmark blev officielt erklæret fri for kvægtuberkulose af EU i 1980.

Det danske overvågningsprogram for kvægtuberkulose består af de kliniske inspektioner i forbindelse med kødkontrollen samt tuberkulintest. I kødkontrollen undersøges samtlige slagtede dyr for eventuelle kliniske tegn på sygdommen. Derudover bliver både tyre, der skal indsættes på tyrestationer, og kreaturer, der skal eksporteres, undersøgt ved tuberkulintests.

7.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.2.1	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 2 litra a, nr. i), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.2.2	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 2 litra a, nr. ii), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.2.3	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 2, litra a, nr. iii), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

LF 5.2.4	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 2, litra b, nr. i), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.2.5	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 2, litra b, nr. ii), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.2.6	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 2, litra c, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.2.7	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 4 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.2.8	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del I, pkt. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

8. LF 5.3 - Lokaler og udstyr til mælkeproduktion

Tidligere krav 2.27

8.1 Delkrav

LF 5.3.1	Malkeanlæg og lokaler, hvor der opbevares, håndteres eller køles mælk og colostrum, skal være placeret og indrettet på en sådan måde, at risikoen for kontaminering af mælk og colostrum begrænses.
LF 5.3.2	De lokaler, hvor der opbevares mælk og colostrum, skal være beskyttet mod skadedyr, have en passende adskillelse fra de rum, hvor dyrene er opstaldet, og være forsynet med et passende køle- eller frostanlæg, hvis dette er nødvendigt for at opfylde forordningens krav til køling af mælk og colostrum, jf. LF 5.4.2.
LF 5.3.3	Overflader af udstyr, som kommer i kontakt med mælk og colostrum (redskaber, beholdere, tanke mv. til malkning, indsamling eller transport af mælken/colostrummet) skal være lette at rengøre og om nødvendigt desinficere og skal holdes i god stand. Det kræver anvendelse af glatte, afvaskelige og ikke-toksiske materialer.
LF 5.3.4	Efter brugen skal sådanne overflader rengøres og om nødvendigt desinficeres. Efter hver transport eller række af transporter, hvis der kun forløber meget kort tid mellem tømningen og den næste påfyldning, men under alle omstændigheder mindst én gang om dagen, skal beholdere og tanke, der er blevet anvendt til transport af mælk, og colostrum rengøres og desinficeres på en passende måde, inden de anvendes på ny.

8.2 Formål med kravet

LF 5.3.1 - 5.3.4	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
------------------	--

8.3 Bemærkninger til krav LF 5.3

Kravet skal sikre, at alle lokaler der anvendes til mælkeproduktion, er indrettet på en sådan måde, at risikoen for kontaminering af mælk og colostrum begrænses bedst muligt. Udstyr og overflader på udstyr, som anvendes til at håndtere, opbevare og transportere mælk skal vedligeholdes, rengøres og desinficeres for at sikre god hygiejne.

8.4 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med kvæg, får og geder, hvori der finder mælkeproduktion sted.

8.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.3.1	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del II, del A, pkt. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.3.2	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del II, del A, pkt. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

LF 5.3.3	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del II, del A, pkt. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.3.4	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del II, del A, pkt. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

9. LF 5.4 - Krav vedr. malkning

Tidligere krav 2.28

9.1 Delkrav

LF 5.4.1	Malkningen skal foregå på en hygiejnisk måde, idet navnlig følgende sikres: a. Inden malkningen påbegyndes skal pletter, yver og de tilgrænsende dele være rene.
	b. Dyr, der er i medicinsk behandling, så der er sandsynlighed for, at medicinrester overføres til mælk og colostrum, identificeres, og mælk og colostrum taget fra sådanne dyr før udløbet af den foreskrevne tilbageholdelsesperiode, må ikke anvendes til konsum.
LF 5.4.2	Umiddelbart efter malkningen skal mælk og colostrum anbringes på et rent sted, der er indrettet og udstyret, så kontaminering undgås.
	a) Mælk skal øjeblikkelig nedkøles til højst 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6 °C, hvis der ikke finder daglig afhentning sted. b) Colostrum skal opbevares separat og øjeblikkelig nedkøles til højst 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6 °C, hvis der ikke finder daglig afhentning sted, eller nedfryses.

9.2 Undtagelser til kravet

Undtagelser til delkrav LF 5.4.2:

Landbrugere behøver ikke at opfylde ovenstående temperaturkrav, hvis mælken opfylder forordningens kriterier for kimalt og celletal, og hvis:

- Mælken forarbejdes senest to timer efter malkningen, eller
- En højere temperatur er nødvendig af teknologiske årsager i forbindelse med fremstilling af bestemte mejeriprodukter, og den kompetente myndighed giver tilladelse hertil

9.3 Formål med kravet

LF 5.4.1 - 5.4.2	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
------------------	--

9.4 Bemærkninger til krav LF 5.4

Kravet skal sikre, at malkning foregår på en hygiejnisk måde, og at mælk fra dyr i medicinsk behandling eller inden for tilbageholdelsestiden ikke malkes med i tanken. Kravet skal tillige sikre, at mælken opbevares på et hygiejnisk sted efter malkning, så kontaminering undgås. Mælken skal øjeblikkeligt nedkøles til 8 °C, hvis den afhentes samme dag, eller højst 6 °C, hvis den ikke afhentes dagligt.

9.5 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med kvæg, får og geder, hvori der finder mælkeproduktion sted.

9.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.4.1	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del II, del B, pkt. 1, litra a) og d), i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.4.2	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit IX, kapitel I, del II, del B, pkt. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

10. LF 5.5 – Krav til ægproduktion

Tidligere krav 2.29

10.1 Delkrav

LF 5.5.1	Æg skal fra primærproducentens virksomhed, og indtil næste omsætningsled, holdes rene, tørre og fri for fremmed lugt og beskyttes effektivt mod stød og direkte sollys.
----------	---

10.2 Formål med kravet

LF 5.5.1	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
----------	--

10.3 Bemærkninger til krav LF 5.5

Kravet skal sikre, at alle æg fra den primærproducentens virksomhed holdes rene, tørre, fri for fremmed lugt og beskyttes mod stød og direkte sollys.

10.4 Kravets relevans

Kravet gælder kun for fjerkræbesætninger med ægproduktion.

10.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.5.1	Artikel 3, stk. 1, og bilag III, afsnit X, kapitel I, pkt. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	

11. LF 5.6 – Sporbarhed af dyr, foder og fødevarer

Tidligere krav 2.23 og 2.31, delkrav 1

11.1 Delkrav

LF 5.6.1	Sporbarhed skal i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled sikres for fødevarer og dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, samt for ethvert andet stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevare.
LF 5.6.2	<p>Ledere af fødevare- og foderstofvirksomheder skal være i stand til at identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevare eller et dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevare. Til det formål skal der etableres systemer og procedurer, hvorved sådanne oplysninger kan stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.</p> <p>Foderstofvirksomhederne(landbruger/primærproducenter) skal navnlig føre journal over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oprindelse og mængde af ethvert modtaget foderstof. <p>Ledere af fødevarevirksomheder, der opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal specielt føre journaler over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. art og oprindelse af de foderstoffer, som dyrene har fået.
LF 5.6.3	<p>Ledere af fødevare- og foderstofvirksomheder skal kunne identificere og etablere systemer og procedurer til identifikation af de virksomheder, hvortil deres produkter bliver leveret. Disse oplysninger skal stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.</p> <p>Foderstofvirksomhederne(landbruger/primærproducenter) skal navnlig føre journal over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bestemmelsessted og mængde for ethvert udleveret foderstof

11.2 Formål med kravet

LF 5.6.1 – 5.6.3	<u>Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed. Formålet er at kunne spore fødevarer i alle distributionsled.</u>
------------------	---

11.3 Bemærkninger til krav LF 5.6

Kravet skal sikre, at alle dyr, -foder, fødevarer og stoffer som er bestemt til eller kan forventes at blive tilsat en fødevare kan spores i alle led i produktionen. Det skal til enhver tid være muligt at se hvorfra og hvortil et dyr eller en fødevare er kommet. Sporbarheden kan sikres gennem journaler, fakturaer, bilag og/eller omsætningsdokumenter.

Fodervirksomhed (landbrugere/primærproducenter) skal etablere systemer og procedurer for sporbarheden af foder, således at landbruger er i stand til at identificere hvorfra eller hvortil foder er leveret

Landbruger skal for ethvert modtaget foderstof føre journal over:

a. modtagelsesdato

- b. fodertype
- c. mængde
- d. leverandør

Landbruger skal for ethvert udleveret foderstof føre journal over:

- a. udleveringsdato
- b. fodertype
- c. mængde
- d. bestemmelsessted

11.4 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med fødevareproducerende landbrugsdyr, inklusive besætninger som f.eks. heste til konsum, hjorte og kaniner. Kravet gælder ikke for besætninger med pelsdyr. Kravet er ligeledes relevant for vegetabiliske fødevareproducerende landbrug (f.eks. maltbyg, jordbær etc.), samt for støttemodtagere, der køber eller sælger foder.

Undtaget for kravet er direkte salg til den endelige forbruger.

11.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.6.1	Artikel 18, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002.	
LF 5.6.2	Artikel 18, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, samt artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 8, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004, artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, del II, pkt. 2, litra e), 1. del, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	
LF 5.6.3	Artikel 18, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, del II, pkt. 2, litra e), 2. del, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	

12. LF 5.7 – Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer

Tidligere krav 2.21, delkrav 1, 2 og 3

12.1 Delkrav

LF 5.7.1	<p>Hvis en leder af en fødevarer virksomhed (en landbruger) antager eller har grund til at antage, at en fødevare, som virksomheden har importeret, produceret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevarer sikkerhed, og fødevareren ikke længere umiddelbart kontrolleres af denne fødevarer virksomhed, træffer han straks forholdsregler med henblik på at trække den pågældende fødevare tilbage fra markedet og informerer de kompetente myndigheder (Fødevarerstyrelsen) herom.</p> <p>Hvis et produkt er nået ud til forbrugerne, skal lederen effektivt og præcist informere dem om baggrunden for, at varen trækkes tilbage, og skal om nødvendigt kalde varen tilbage fra forbrugere, som allerede er i besiddelse af den pågældende vare, såfremt andre foranstaltninger er utilstrækkelige til opnåelse af et højt sundhedsbeskyttelsesniveau.</p>
LF 5.7.2	<p>Lederen skal straks underrette de kompetente myndigheder (Fødevarerstyrelsen), hvis han antager eller har grund til at antage, at en fødevare, virksomheden markedsfører, kan have sundhedsskadelig indvirkning på mennesker.</p> <p>Lederen underretter de kompetente myndigheder (Fødevarerstyrelsen) om de forholdsregler, der træffes, for at afværge, at den endelige forbruger udsættes for risiko, og må ikke forhindre nogen i eller afskrække nogen fra i overensstemmelse med national ret og retspraksis at samarbejde med de kompetente myndigheder, hvis dette kan forebygge, reducere eller eliminere en risiko ved en fødevare.</p>
LF 5.7.3	<p>Lederen samarbejder med de kompetente myndigheder (Fødevarerstyrelsen) om de forholdsregler, der træffes med henblik på at undgå eller mindske risiciene ved de fødevarer, virksomheden leverer eller har leveret.</p>

12.2 Formål med kravet

LF 5.7.1 - 5.7.3	<p>Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed</p> <p>Formålet er at sikre en effektiv tilbagetrækning af farlige fødevarer.</p>
------------------	--

12.3 Bemærkninger til krav LF 5.7

Kravet skal sikre, at du er bekendt med og har procedurer der sikrer, at alle fødevarer, der ikke lever op til kravene for fødevarer sikkerhed trækkes tilbage fra markedet og at de kompetente myndigheder underrettes.

Hvis du får mistanke om eller bliver bekendt med, at en fødevare, som din virksomhed har importeret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke lever op til kravene til fødevarer sikkerhed, skal du sørge for straks at trække produktet tilbage fra markedet. Du skal ligeledes underrette Fødevarerstyrelsen om forholdet. Hvis du underrettes om problemer konstateret ved den offentlige kontrol og med betydning for fødevarer sikkerheden, skal du træffe passende afhjælpende foranstaltninger. Dette gælder både problemer konstateret ved offentlig kontrol hos primærproducenten og offentlig kontrol foretaget andre steder, men hvor primærproducentens produkter er involveret. Det kan f.eks. være resultater af slagtedyrskontrol på slagterier.

12.4 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med fødevareproducerende landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til konsum samt hjorte, men ikke for besætninger med pelsdyr. Kravet er ligeledes relevant for vegetabiliske fødevareproducerende landbrug (f.eks. maltbyg, jordbær mv.).

12.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.7.1	Artikel 19, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002.	
LF 5.7.2	Artikel 19, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002.	
LF 5.7.3	Artikel 19, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002.	

13. LF 5.8 – Håndtering af farligt affald og smitterisici

Tidligere krav 2.20 og 2.22

13.1 Delkrav

LF 5.8.1	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald, affald fra medicinanvendelse og farlige stoffer således, at kontaminering undgås.
LF 5.8.2	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at forebygge indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer, bl.a. ved at træffe forholdsregler ved indsættelse af nye dyr og indberette formodede udbrud af sådanne sygdomme til Fødearestyrelsen.

13.2 Formål med kravet

LF 5.8.1 – 5.8.2	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
LF 5.8.2	Formålet er at forebygge indslæbning af smitsomme sygdomme, der kan spredes til mennesker via fødevarer.

13.3 Bemærkninger til krav LF 5.8

Kravet skal sikre, at dig der opbevarer og håndterer affald, affald fra medicinanvendelse og farlige stoffer, har procedurer der sikrer at kontamination af fødevarer undgås, samt at der træffes passende foranstaltninger til at forebygge indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, som kan overføres til mennesker gennem fødevarer.

13.4 Kravets relevans

Kravet gælder alle besætninger med landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til konsum samt opdrættede hjorte og andet opdrættet vildt, men ikke besætninger med pelsdyr, da de ikke udgør en risiko for spredning af smitsomme sygdomme til fødevarer eller foder.

13.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.8.1	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 4, litra g), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	§ 25 i bekendtgørelse nr. 1187645 af 3. oktober 20251-maj-2023 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.
LF 5.8.2	Artikel 4, stk. 1 og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 4, litra h), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	

14. LF 5.9 – Krav til foder

Tidligere krav 2.31, delkrav 2, 2.32, delkrav 2 og 2.34

14.1 Delkrav

LF 5.9.1	Landbrugeren må kun forsyne sig hos og anvende foder fra virksomheder, der er registreret eller godkendt i henhold til Foderhygiejneforordningen.
LF 5.9.2	Foderstofvirksomhedslederne skal, i påkommende tilfælde, træffe passende foranstaltninger med henblik på især at tage hensyn til resultaterne af relevante analyser af prøver fra primærprodukter eller andre prøver, der er relevante for foderstofsikkerheden.
LF 5.9.3	Der skal føres et register over enhver anvendelse af genetisk modificerede frø.

14.2 Undtagelser til kravet

Undtagelse til LF 5.9.1

Landbrugere der producerer under 5 tons tørstof pr. år, og som kun leverer lokalt i en radius på under 50 km, er undtaget kravet om registrering. Det er således ikke en overtrædelse af kravet at få leveret foder fra en sådan leverandør.

14.3 Formål med Kravet

LF 5.9.1 - 5.9.3	~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed. Formålet er at sikre at foder til dyr ikke er skadelige for hverken dyr eller mennesker.~~
------------------	--

14.4 Bemærkninger til krav LF 5.9

Kravet skal sikre, at du kun forsyner sig hos og anvender foder fra virksomheder, der er registreret eller godkendt i henhold til Foderhygiejneforordningen, samt at foderstofvirksomheder reagerer på eventuelle analyser og prøveresultater, der måtte være relevante for dem.

Kravet skal desuden sikre, at der føres registreringer over enhver anvendelse af genetisk modificerede frø (GMO-frø).

14.5 Kravets relevans

Kravet gælder alle landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til konsum samt hjorte, dog ikke besætninger med pelsdyr. Kravet er relevant for alle støttemodtagere, der køber eller sælger foder.

14.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.9.1	Artikel 5, stk. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	
LF 5.9.2	Artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, del I, pkt. 4, litra g), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	
LF 5.9.3	Artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, del II, pkt. 2, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	

15. LF 5.10 – Håndtering af foder og vegetabiliske fødevarer

Tidligere krav 2.15

15.1 Delkrav

LF 5.10.1	Landbrugere, som opbevarer vegetabiliske fødevarer, foder eller som fodrer fødevarerproducerende dyr, skal især opbevare og håndtere affald og farlige stoffer separat og sikkert, så farlig forurening undgås.
LF 5.10.2	Foderlægemidler (foder med indhold af veterinærmedicin) skal opbevares og håndteres isoleret fra resten af fodret. Herunder andre foderlægemidler.
LF 5.10.3	Foder og vegetabiliske fødevarer dyrket, høstet eller opbevaret på virksomheden, må ikke indeholde rester af pesticider over grænseværdierne, eller rester af pesticider, som ikke er godkendt til den pågældende afgrøde.
LF 5.10.4	Landbrugeren skal straks, hvis han konstaterer, at foder ikke opfylder kravene til fodersikkerhed, ophøre med brugen af foderet, informere Fødevarestyrelsen og tilbagekalde eventuelt videresolgt foder. Foder der fx indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, forbudte stoffer, animalsk protein eller er udsat for forurening, overholder ikke krav til fodersikkerhed. Landbrugeren skal samarbejde med Fødevarestyrelsen om de forholdsregler, der træffes med henblik på at undgå risiciene ved det foder, virksomheden leverer eller har leveret.

15.2 Formål med kravet

LF 5.10.1 - 5.10.4	Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed.
--------------------	--

15.3 Bemærkninger til krav LF 5.10

Kravet skal sikre, at landbrugere der producerer og håndterer foder og vegetabiliske fødevarer overholder kravene til foder og fødevarer sikkerhed. Foder og fødevarer skal holdes adskilt fra foderlægemidler, farlige stoffer og affald, og må ikke indeholde rester af pesticider over de tilladte grænseværdier. Grænseværdierne er reguleret i forordning nr. 396/2005, artikel 18 jf. bilag 2 og 3. Farlig forurening vil eksempelvis være forurening med pesticider, olie, kunstgødning, bejdset såsæd, emballage fra fødevarerindustrien eller fast byaffald. Kravet skal tillige sikre, at landbruger straks ophører med at bruge foderet, tilbagekalder evt. videresolgt foder og informerer Fødevarestyrelsen, såfremt denne måtte konstatere at foderet ikke opfylder de gældende krav til fodersikkerhed.

15.4 Kravets relevans

Kravet gælder alle landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til konsum samt hjorte, dog ikke besætninger med pelsdyr. Kravet er relevant for alle støttemodtagere, der køber eller sælger foder.

15.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.10.1	Artikel 14 og 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, samt artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, del I, pkt. 4, litra e), og artikel 5, stk. 5, og bilag III, pkt. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005, samt artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 5, litra f), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.10.2	Artikel 14 og artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, samt artikel 5, stk. 5, og bilag III (under overskriften »FODRING«, punkt 1, med overskriften »Opbevaring«, første og sidste punktum, og punkt 2, med overskriften »Fordeling«, tredje punktum, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	
LF 5.10.3	Artikel 14 og artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, samt artikel 18, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005.	
LF 5.10.4	Artikel 20 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002.	

16. LF 5.11 – Behandling af foder og vegetabiliske fødevarer

Tidligere krav 2.15, en del af delkrav 4, 2.16, 2.21, delkrav 4 og 2.30, delkrav 1

16.1 Delkrav

LF 5.11.1	Landbrugeren skal bruge fodertilsætningsstoffer, herunder forblandinger, korrekt.
LF 5.11.2	Virksomhedslederne skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer (vedr. hygiejnebestemmelser med betydning for fødevaresikkerheden), der konstateres ved den offentlige kontrol.
LF 5.11.3	Landbrugeren, der høster eller producerer vegetabiliske fødevarer, skal anvende biocid korrekt efter kravene i den relevante lovgivning. Krav til anvendelsen fremgår af vejledningen til produktet. Foder og vegetabiliske fødevarer dyrket, høstet eller opbevaret på virksomheden, må ikke indeholde rester af pesticider over grænseværdierne, eller rester af pesticider, som ikke er godkendt til den pågældende afgrøde.

16.2 Formål med kravet

LF 5.11-1 – 5.11.3	~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed~~ ~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed ved at anvende fodertilsætningsstoffer og biocider korrekt.~~
--------------------	--

16.3 Bemærkninger til krav LF 5.11

Kravet skal sikre, at alt foder og alle vegetabiliske fødevarer der høstes, produceres og håndteres er sikre for både dyr og mennesker. Fodertilsætningsstoffer skal anvendes korrekt. Lederne skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer (vedr. hygiejnebestemmelser med betydning for fødevaresikkerheden), der konstateres ved den offentlige kontrol. Forpligtelsen til at træffe passende afhjælpende foranstaltninger gælder både problemer konstateret ved offentlig kontrol hos primærproducenten og offentlig kontrol foretaget andre steder, men hvor primærproducentens produkter er involveret. Det kan f.eks. være resultater af slagtedyrs kontrol på slagteriet.

Landbrugeren, der høster eller producerer vegetabiliske fødevarer, skal anvende biocid korrekt efter kravene i den relevante lovgivning. Relevant lovgivning er eksempelvis: kravet om autorisation for anvendelse visse biocider (f.eks. rottegift) og bestemmelser om anvendelse, som fremgår af etiketten til produktet. Vegetabiliske fødevarer må ikke indeholde rester af pesticider, der overskrider grænseværdierne eller ikke er godkendt til den pågældende afgrøde. Det omfatter produkter anvendt til foder, som er dyrket eller høstet på virksomheden, samt ethvert produkt, der anvendes til foder, herunder indkøbt foder. Grænseværdierne er reguleret i forordning nr. 396/2005, artikel 18 jf. bilag 2 og 3.

16.4 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med fødevareproducerende landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til konsum og hjorte. Kravet gælder ikke for besætninger med pelsdyr. Kravet er ligeledes relevant for vegetabiliske fødevareproducerende landbrug (f.eks. maltbyg, jordbær, brødhvede, sukkerroer, frugt og grønt etc.), samt for støttemodtagere, der køber eller sælger foder.

16.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.11.1	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 4, litra j), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	

LF 5.11.2	Artikel 4, stk. 1, og bilag 1, del A, afsnit II, pkt. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.11.3	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 5, litra h), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	

17. LF 5.12 – Journal over plantebeskyttelsesmidler, biocider og analyseresultater

Tidligere krav 2.19, 2.30 delkrav 2 og 2.32 delkrav 1

17.1 Delkrav

LF 5.12.1	Ledere af ~~fødevarevirksomheder~~ ~~foderstofvirksomheder og fødevarevirksomheder~~ , der producerer eller høster planteprodukter, ~~der~~ ~~støfsvirksomhedslederne~~ skal føre en journal over enhver anvendelse af plantebeskyttelsesmidler.
LF 5.12.2	Ledere af ~~fødevarevirksomheder~~ ~~foderstofvirksomheder og fødevarevirksomheder~~ , der producerer eller høster planteprodukter, ~~og foderstofvirksomhedslederne~~ skal føre journal over enhver anvendelse af biocid.
LF 5.12.3	Ledere af fødevarevirksomheder, der producerer eller høster planteprodukter, skal specielt føre journaler over resultaterne fra relevant analyser af prøver fra planter eller andre prøver, der er betydning for menneskers sundhed.

17.2 Formål med kravet

LF 5.12.1 - 5.12.3	~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed~~ ~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed ved at føre journal over anvendelse af plantebeskyttelsesmidler, biocider og analyser af prøver.~~
--------------------	--

17.3 Bemærkninger til krav LF 5.12

LF 5.12.1

Det skal kontrolleres, at anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler registreres på bedriften. Der er ingen formkrav til registreringen, men journalen skal som minimum indeholde følgende oplysninger, for at det vurderes at registreringen er sket på en passende måde, i overensstemmelse med kravets formål:

- Plantebeskyttelsesmidlets navn, angivet som navn og registreringsnummer
- Tidspunkt for anvendelsen af plantebeskyttelsesmidlet, angivet som dato for anvendelsen
- Dosis for anvendelsen af plantebeskyttelsesmidlet, angivet i enten mængde pr. ha eller pr. m².
- Areal, som plantebeskyttelsesmidlet blev anvendt på, angivet med f.eks. marknummer, sillonummer, containernummer eller matrikelnummer.
- Afgrøde, som plantebeskyttelsesmidlet blev anvendt på, angivet som afgrøde, kultur eller plante.

Der er ikke et konditionalitetskrav at de behandlede arealers størrelse skal være angivet – dette er kun et nationalt krav.

LF 5.12.3

Hvis analyseresultatet af planter og planteprodukter er modtaget for mindre end 24 timer siden, og du endnu ikke har ført resultatet ind i journalen, så er der ikke tale om en overtrædelse af dette krav.

17.4 Kravets relevans

Kravet vil være relevant at kontrollere, hvis der anvendes plantebeskyttelsesmidler, biocider eller foretages analyser af prøver fra planter eller andre prøver på bedriften.

17.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.12.1	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 9, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004, samt artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	
LF 5.12.2	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, A, afsnit III, pkt. 9, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004, samt artikel 5, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005.	
LF 5.12.3	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 9, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	

18. LF 5.13 – Journaler vedr. dyr og fødevarer

Tidligere krav 2.24, delkrav 1-4

18.1 Delkrav

LF 5.13.1	Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler eller optegnelser over veterinærlægemidler eller andre behandlinger, som dyrene har fået, behandlingsdatoer og tilbageholdelsesperioder.
	Journalerne skal indeholde optegnelser over medicinanvendelse og sikre, at der for hver enkelt behandling noteres følgende ved behandlingens indledning: a. Dato for behandlingens indledning og angivelse af behandlingens varighed. b. Hvilke og hvor mange dyr, der er behandlet (entydig identifikation eller hvis dette ikke er muligt antal, anslået vægt og stinummer eller staldafsnit eller tilsvarende opdeling). c. Hvilket lægemiddel eller anden behandling, der er anvendt. d. Dosering af lægemidlet (anvendt mængde pr. indgift og antal behandlinger pr. dag).
LF 5.13.2	Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler over resultaterne af analyser af prøver fra dyrene eller andre prøver, der er taget i en diagnostisk sammenhæng, og som har betydning for menneskers sundhed.
LF 5.13.3	Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler over alle relevante rapporter om kontrol af dyr eller animalske produkter.
LF 5.13.4	Journalerne og optegnelserne i LF 5.13.1-5.13.3 skal opbevares i mindst 4 år.

18.2 Formål med kravet

LF 5.13.1 - 5.13.4	~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed~~ ~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed ved at sikre korrekt journalføring.~~
--------------------	--

18.3 Bemærkninger til krav LF 5.13

Kravet skal sikre, at du fører fyldestgørende optegnelser over alle behandlinger af dyr, samt journaliserer alle analyseresultater og rapporter om kontroller af dyr og primærprodukter. Du skal føre journaler eller optegnelser over veterinærlægemidler eller andre behandlinger.

"Andre behandlinger" dækker eksempelvis over biocider, som f.eks. kan være midler til behandling af parasitter og klovblade. Du skal opbevare informationer om tilbageholdelsestider. Dette kan enten være i form af opbevaring af dyrlægens anvisning, eller ved at notere tilbageholdelsestiden i dine optegnelser. Information om dosering af lægemidlet er anvendt mængde pr. indgift og antal behandlinger per dag. I LF 5.13.2, skal journalen omfatte analyse-resultater fra f.eks. salmonellakontrol. I LF 5.13.3 vil journalen omfatte kontrolrapporter fra kontrolbesøg foretaget af Fødevestyrelsen og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Optegnelser og journaler skal opbevares i minimum 4 år.

Manglende optegnelser over medicinsk behandling for pelsdyr indberettes kun under LF 11.3.

18.4 Kravets relevans

Kravet gælder alle besætninger med fødevareproducerende landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til kon- sum samt opdrættede hjorte og andet opdrættet vildt, men ikke besætninger med pelsdyr. Kravet gælder også ved staldørssalg.

18.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.13.1	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 8, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	§ 28, stk. 1, i bekendtgørelse nr. ~~1187645~~ af 3. ~~oktober 2025~~ - ~~maj-2023~~ om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.
LF 5.13.2	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 8, litra d), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.13.3	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 8, litra e), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004.	
LF 5.13.4	Artikel 4, stk. 1, og bilag I, del A, afsnit III, pkt. 8, litra b), d) og e), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004, samt artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 2988/1995.	§ 28, stk. 2, i bekendtgørelse nr. ~~1187645~~ af 3. ~~oktober 2025~~ - ~~maj-2023~~ om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.

19. LF 5.14 – Anvendelse af veterinære lægemidler

Tidligere krav 2.14, delkrav 1 og 2

19.1 Delkrav

LF 5.14.1	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager fødevareproducerende dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal anvende receptpligtige lægemidler til dyr i overensstemmelse med dyrlægens anvisninger.
LF 5.14.2	Landbrugere, der markedsfører, sælger eller overdrager fødevareproducerende dyr, må kun levere dyr til slagting eller produkter fra dyr til ~~human-konsum~~ human konsum, når: ~~1.a)~~ dyrene ikke har fået indgivet ikke-godkendte stoffer, ~~2.b)~~ dyrene ikke har været underkastet ulovlig behandling, og ~~3.c)~~ den fastsatte tilbageholdelsestid er overholdt.

19.2 Formål med kravet

LF 5.14.1 - 5.14.2	~~Formålet er at sikre menneskers og dyrs sundhed~~ At sikre menneskers og dyrs sundhed ved at sikre, at restkoncentrationen af medicin ikke overstiger en maksimalgrænseværdien.
--------------------	--

19.3 Bemærkninger til krav LF 5.14

Kravet skal sikre, at landbrugere der håndterer og anvender receptpligtige lægemidler til dyr følger dyrlægens anvisninger og kun sender dyr til slagting, når de ikke er behandlet med ulovligt og/eller ikke godkendte lægemidler, samt når deres tilbageholdelsestid er overholdt.

Du skal følge dyrlægens anvisning, og det er ikke dit ansvar, hvis dyrlægen har oplyst forkert brug af eller forkert dosis for et lægemiddel, med mindre behandlingen er så åbenlys forkert, at det "burde" være åbenlyst for dig, at der er tale om en klar skrive- eller anvisningsfejl. Ligeledes er det dit ansvar at holde øje med eventuelle ændringer i anvisninger.

Ulovlig behandling er anvendelse til fødevareproducerende dyr af

- forbudte eller ikke-godkendte stoffer eller produkter, eller
- stoffer eller veterinærlægemidler, der er godkendt i henhold til EU-lovgivningen til andre formål eller på andre betingelser end dem, der er fastsat i nævnte forskrifter eller, hvis det er relevant, i national lovgivning.

~~Manglende overholdelse af tilbageholdelsestiden eller~~ Restkoncentrationer af farmakologiske virksomme stoffer, der overstiger maksimalgrænseværdierne for restkoncentrationer ~~eller grænseværdierne~~, betragtes ikke som en ulovlig behandling, når det gælder stoffer eller veterinærlægemidler, der er godkendt i henhold til EU-lovgivningen, forudsat at alle andre betingelser for anvendelsen af stoffet eller veterinærlægemidlet, som fastsat i EU-lovgivningen eller den nationale lovgivning, er opfyldt. Laboratoriefund af rester af antibiotika eller andre farmakologiske stoffer i en slagtekrop, er derfor ikke en overtrædelse, såfremt landbruger kan dokumentere at denne har overholdt alle krav til anvendelse af stofferne (præparat, koncentration, mængde og tilbageholdelsestid).

19.4 Kravets relevans

Kravet gælder alle besætninger med fødevareproducerende landbrugsdyr, inklusive besætninger med heste til konsum samt opdrættede hjorte og andet opdrættet vildt, men ikke besætninger med pelsdyr.

Kravet gælder også ved staldørssalg.

19.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 5.14.1	Bilag, jf. artikel 1, i Kommissionens forordning (EU) nr. 37/2010 af 22. december 2009, samt artikel 4, stk. 1 og bilag I, del A, afsnit II, pkt. 4, litra j), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 852/2004 af 29. april 2004.	§ 26 i bekendtgørelse nr. ~~645-1187~~ af 3. ~~oktober 2025~~ ~~1. maj 2023~~ om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.
LF 5.14.2	Artikel 14 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002, og artikel 3, stk. 1 og bilag III, afsnit IX, kap. I, del I, pkt. I, litra d) og e), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004.	§ 29 i bekendtgørelse nr. ~~1187645~~ af 3. ~~oktober 2025~~ ~~1. maj 2023~~ om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.

20. LF 6.1 – Anvendelse og dokumentation for brug af hormoner til dyr

Tidligere krav 2.14, delkrav 4 og 2.24, delkrav 5

20.1 Delkrav

LF 6.1.1	Fødevareproducerende dyr, der er indgivet stoffer med thyreostatisk, østrogen, androgen eller gestagen virkning samt betaagonister, som anført i artikel 3, litra b, jf. bilag II og III i hormondirektivet (direktiv 96/22/EF), må ikke have ophold i en besætning, med mindre dyrene er under offentlig kontrol, og dyrene må ikke markedsføres eller slagtes med henblik på konsum.
LF 6.1.2	Såfremt dyrlægen eller landbruger har foretaget terapeutisk eller zooteknisk behandling af dyr i besætningen, som anført i artikel 4 og 5 i hormondirektivet (direktiv 96/22/EF), skal landbrugeren kunne forevise en kopi af dyrlægens anvisning, hvoraf de meddelte tilbageholdelsestider fremgår, i mindst 4 år efter behandlingen. Disse optegnelser skal på forlangende forevises for eller udleveres til kontrolmyndigheden

20.2 Undtagelser til krav 6.1

Medlemsstaterne kan med henblik på handel tillade markedsføring af avlsdyr eller udtjente avlsdyr, der i deres tid som avlsdyr har været underkastet en af de behandlinger, der er omhandlet i artikel 4 og 5 i hormondirektivet, eller de kan give tilladelse til, at der anvendes EF-stempel på kød fra sådanne dyr, hvis betingelserne i artikel 4 og 5 og de minimumstilbageholdelsesperioder, der er nævnt i artikel 6, stk. 2, litra a), nr. ii), eller litra b), eller de tilbageholdelsesperioder, der er fastlagt i tilladelsen til markedsføring, er overholdt.

Handel med kostbare heste, navnlig væddeløbs-, konkurrence- eller cirkusheste eller heste bestemt til avl eller udstillinger, herunder registrerede hovdyr, som har fået indgivet veterinærlægemidler, der indeholder trenbolonalyl eller betaagonister, med de i artikel 4 anførte formål, kan dog finde sted inden udløbet af tilbageholdelsesperioden, såfremt betingelserne for indgift er overholdt, og arten af og datoen for behandlingen er angivet i den attest eller det pas, der ledsager disse dyr.

Kød eller produkter, der stammer fra dyr, som har fået indgivet stoffer med østrogen, androgen eller gestagen virkning eller betaagonister i overensstemmelse med undtagelsesbestemmelserne i dette direktiv, må ikke markedsføres med henblik på konsum, medmindre de pågældende dyr er blevet behandlet med veterinærlægemidler, der overholder kravene i artikel 6, og den fastsatte tilbageholdelsesperiode er overholdt inden dyrenes slagtning.

20.3 Formål med kravet

LF 6.1.1 – 6.1.2	Formålet er at sikre mennesker og dyrs sundhed. ~~Formålet er at sikre, at der ikke er hormoner i animalske produkter til konsum.~~
------------------	--

20.4 Bemærkninger til krav LF 6.1

Anvendelse af stoffer med thyreostatisk, østrogen, androgen eller gestagen virkning samt betaagonister til fødevareproducerende dyr er forbudt, som anført i artikel 3 i hormondirektivet (96/22/EF). Dyrene må ikke opholde sig i besætningen, med mindre de er under offentlig kontrol og de må ikke markedsføres eller slagtes med henblik på konsum.

De stoffer, det drejer sig om, er (jf. bilag II og III i Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996):

- Thyreostatika
- Stilbener, stilbenderivater og salte og estere heraf

- Østradiol 17β og esterlignede derivater heraf
- Beta-agonister (forbudt med visse undtagelser)
- Stoffer med østrogen (bortset fra østradiol 17 β og esterlignende derivater heraf).

Uanset LF 6.1.2 må fødevareproducerende dyr, som har været behandlet i overensstemmelse med artikel 4 eller 5 i Rådets direktiv 96/22/EF, markedsføres, når tilbageholdelsestiden, der er fastsat i lægemidlets markedsføringstilladelse, er overholdt. Behandlingerne må kun foretages af en dyrlæge på tydeligt identificerede dyr, og der skal føres en protokol, som til enhver tid skal kunne stilles til rådighed for den kompetente myndighed.

20.5 Kravets relevans

Kravet gælder for besætninger med landbrugsdyr inklusive **hjørte-og** besætninger med heste **hjørte og**, som ikke er udelukket fra konsum. Kravet gælder ikke besætninger med pelsdyr.

20.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 6.1.1	Artikel 3, litra b, i Rådets direktiv 96/22/EF.	§ 30 i bekendtgørelse nr. 6451187 af 3. oktober 20251.-maj-2023 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.
LF 6.1.2	Artikel 4 og artikel 5 i Rådets direktiv 96/22/EF.	§ 27 i bekendtgørelse nr. 1187645 af 3. oktober 20251.-maj-2023 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr m.v.

21. LF 9.1 – Indretning af stalde til kalve

Tidligere KO-krav 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16, delkrav 1, 3.18, 3.19 og 3.21

21.1 Delkrav

LF 9.1.1	De materialer, der anvendes til stalde, navnlig bokse og inventar, som kalvene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for kalvene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.
LF 9.1.2	Indtil der er indført fællesskabsbestemmelser på området, skal de elektriske installationer være anbragt i overensstemmelse med gældende nationale bestemmelser for at undgå, at kalvene får elektriske stød.
LF 9.1.3	Bygningens isolering, opvarmning og ventilation skal sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af luftarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalvene.
LF 9.1.4	Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er påkrævet for kalvenes sundhed og velfærd, skal kontrolleres mindst én gang daglig. Hvis der opdages defekter, skal disse straks udbedres, og hvis det ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at sikre kalvenes sundhed og velfærd, indtil defekten er udbedret.
LF 9.1.5	Anvendes der et mekanisk ventilationssystem, skal der forefindes et egnet reservesystem, således at der kan ske tilstrækkelig luftfornyelse til at beskytte kalvenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være installeret et alarmsystem til at advare den ansvarlige for dyreholdet om svigtet. Alarmsystemet skal afprøves jævnligt.
LF 9.1.6	Kalvene må ikke til stadighed holdes i mørke. For at imødekomme kalvenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov skal der forefindes en passende naturlig eller kunstig belysning. Den kunstige belysning skal svare til varigheden af den naturlige belysning mellem kl. 9 og kl. 17.
LF 9.1.7	Staldene skal være indrettet således, at hver kalv kan lægge sig, hvile, rejse sig og holde sig selv ren uden besvær.
LF 9.1.8	Kalve må ikke bindes. Flokvist opstaldede kalve kan dog bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning.
LF 9.1.9	Hvis der benyttes bindsler, må disse ikke skade kalvene, og de skal kontrolleres regelmæssigt og om fornødent tilpasses for at sikre, at de sidder bekvemt. Bindslet skal være udformet således, at risiko for, at kalven kan blive kvalt eller komme til skade, undgås, og således, at kalven kan lægge sig, hvile, rejse sig og holde sig selv ren uden besvær.
LF 9.1.10	Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at kalvene kommer til skade, og de skal være konstrueret således, at kalve, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset kalvenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.
LF 9.1.11	Lejearealet skal være bekvemt, rent og passende drænet og må ikke kunne skade kalvene. Der skal i passende omfang udlægges strøelse til kalve under to uger.

21.2 Formål med kravet

LF 9.1.1 — ~~9.1.7~~ og ~~9.1.9~~ —9.1.11	~~Formålet er sikre kalvenes sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav for deres hold~~ Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning for kalve, der sikrer deres sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader.
LF 9.1.8	Formålet er, at landbrugeren ikke holder dyrene opbundet.

21.3 Bemærkninger til krav LF 9.1

Kravet indeholder alle delkrav vedr. kalvestaldens materialer, indretning og installationer. Det vil sige krav til opstaldning, isolering, temperaturer, automatiseret udstyr, elektriske og mekaniske installationer, lysforhold, bindsler, gulvenes udformning og lejearealets komfort samlet under ét.

21.4 Kravets relevans

Kravet gælder kun for kalve og omfatter alle besætningens kalve, jf. følgende aldersdefinition – en kalv er et kreatur på under seks måneder.

21.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 9.1.1	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 1, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 9 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.2	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 2, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 2, § 3, og § 18, stk. 1, 1. pkt., i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025 . ~~33 af 14. januar 2025.~~
LF 9.1.3	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 3, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 11 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.4	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 4, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 13 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.5	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 4, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 14 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.6	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 5, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 12 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.7	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 7, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 41 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.8	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 8, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 40, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.9	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 8, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 40, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.10	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 10, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 43, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.1.11	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 10, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 43, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.

22. LF 9.2 – Krav til rengøring og desinfektion i forbindelse med kalvehold

Tidligere KO-krav 3.20

22.1 Delkrav

LF 9.2.1	Stalde, båse, inventar og redskaber til kalve skal rengøres og desinficeres på passende måde for at forebygge krydsinfektion og udvikling af sygdomsfremkaldende organismer.
LF 9.2.2	Ekskrementer, urin og uspist foder eller spildfoder skal fjernes så ofte, som det er muligt, for at forhindre lugt, og for ikke at tiltrække fluer eller rotter og mus.

22.2 Formål med kravet

LF 9.2.1 – 9.2.2	<u>Formålet er sikre kalvenes sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav for deres hold.</u> ~~Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning af kalve, der sikrer deres sundhed og velfærd.~~
------------------	---

22.3 Bemærkninger til krav LF 9.2

Kravet skal sikre at stalde, båse, inventar og redskaber til kalvestalde kan rengøres og desinficeres på en måde, der sikrer mod udvikling af sygdomsfremkaldende organismer og angreb fra skadedyr.

22.4 Kravets relevans

Kravet gælder kun for kalve og omfatter alle besætningens kalve jf. følgende aldersdefinition – en kalv er et kreatur på under seks måneder.

22.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 9.2.1	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 9, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 42, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.2.2	Artikel 4, jf. bilag I, punkt 9, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 42, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.

23. LF 9.3 – Arealkrav til enkeltbokse og ved flokopstaldning af kalve

Tidligere KO-krav 3.11

23.1 Delkrav

LF 9.3.1	Kalve over otte uger må ikke holdes i enkeltbokse, med mindre en dyrlæge har attesteret, at deres helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet.
LF 9.3.2	En enkeltboks til en kalv over otte uger skal være mindst lige så bred som den stående kalvs højde over skulderkammen, og den skal være mindst lige så lang som kalvens kropslængde målt fra mulens forkant til den bageste del af Tuber ischii (sædebensknuden) multipliceret med 1,1.
LF 9.3.3	Enkeltbokse til kalve må ikke være forsynet med massive vægge, men skal være forsynet med skillevægge med åbninger, der giver kalvene mulighed for, at se og røre andre kalve.
LF 9.3.4	Når kalve opstaldes flokvis, skal hver kalv have et frit areal på mindst <ul style="list-style-type: none"> • 1,5 m² for hver kalv med en levende vægt på under 150 kg, • 1,7 m² for hver kalv med en levende vægt <u>på over mellem 150 kg, men under og 220 kg.</u> • <u>1.8 m² for hver kalv med en levende vægt på 220 kg eller derover.</u>

23.2 Undtagelser til kravet

Bestemmelserne i LF 9.3.1 - 9.3.4 finder ikke anvendelse på bedrifter med mindre end seks kalve på kontroltids-punktet og på ammekalve, der holdes hos moderen.

Kravet i LF 9.3.3 gælder ikke enkeltbokse, der benyttes til isolering af syge eller tilskadekomne dyr.

23.3 Formål med kravet

LF 9.3.1 – 9.3.4	<u>Formålet er sikre kalvenes sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav for deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning til sine kalve for at sikre deres sundhed og velfærd.</u>
------------------	---

23.4 Bemærkninger til krav LF 9.3

Kravet skal sikre, at alle kalves adfærdsmæssige og fysiologiske behov tilgodeses, herunder mulighed for social kommunikation. Ingen kalve må opstaldes uden at kunne se og røre mindst en anden kalv, med mindre kalven er isoleret af sundhedsmæssige årsager. Kravet indeholder desuden specifikke arealkrav til kalvene, som skal sikre at alle kalve har bevægelsesfrihed og mulighed for at vende og dreje sig efter behov.

Arealkravene angiver det frit tilgængelige gulvareal, der mindst skal være til rådighed for hver kalv i forskellige vægtklasser. Der skal være tilstrækkeligt med plads til, at kalvene uhindret kan lægge og vende sig.

Krav LF 9.3.2 gælder alle kalve, både dem over og under 8 uger. For kalve over 8 uger er det vigtigt, at deres forudsætninger for at stå i enkeltbokse er opfyldt jf. LF 9.3.1.

Bemærk også, at der ikke er angivet EU arealkrav for kalve, der opstaldes parvis, hvilket betyder at der reelt ikke skal være 1,5m² pr. kalv, når disse opstaldes 2 og 2. Det er dog et krav, at kalvene har plads til at udføre normal

adfærd i form af bevægelsesfrihed, uhindret optagelse af foder og vand, plads til at hvile, samt mulighed for at rejse- og lægge sig uhindret i boksen.
LF 9.3.4: Bemærk det skærpede nationale arealkrav på 1,9 m2 for kalve på over 200 kg er ikke konditionaltietsbelagt.

23.5 Kravets relevans

Kravet gælder kun for kalve under seks måneder. Dyregruppen refererer til kalve over otte uger for LF 9.3.1 og til **alle kalve** for LF 9.3.2 – 9.3.4

23.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 9.3.1	Artikel 3, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 44 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.3.2	Artikel 3, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 46, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.3.3	Artikel 3, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 46, stk. 3, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.3.4	Artikel 3, stk. 1, litra b), i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 45 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.

24. LF 9.4 – Tilsyn, pasning og pleje af kalve

Tidligere KO-krav 3.16, delkrav 2 og 3.17

24.1 Delkrav

LF 9.4.1	Der skal være en passende (fast eller mobil) lyskilde af tilstrækkelig styrke til, at kalvene til enhver tid kan tilses.
LF 9.4.2	Opstaldede kalve skal tilses mindst to gange dagligt af den ansvarlige for dyreholdet og kalve, der holdes udendørs, mindst en gang dagligt.
LF 9.4.3	Syge eller tilskadekomne kalve skal omgående behandles og skal om nødvendigt kunne isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse.
LF 9.4.4	En dyrlæge skal konsulteres hurtigst muligt, hvis kalven ikke viser tegn på bedring ved den i LF 9.4.3 nævnte pleje.

24.2 Formål med kravet

LF 9.4.1 – 9.4.4	~~Formålet er sikre kalvenes sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav for deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning for kalve, der sikrer deres sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader, samt at landbrugeren fører tilstrækkeligt tilsyn med dyrene, at syge eller tilskadekomne dyr behandles.~~
------------------	---

24.3 Bemærkninger til krav LF 9.4

Kravet skal sikre at alle kalve huses på en måde der sikrer deres sundhed og velfærd. Kalvene skal tilses løbende og mindst 2 gange om dagen (udegående kalve mindst en gang), for at sikre at syge og tilskadekomne kalve om nødvendigt isoleres, behandles og tilses af en dyrlæge. Der skal til enhver tid være en fast eller mobil lyskilde til rådighed, som gør det muligt for landmanden til enhver tid at tilse dyrene for at sikre, at de er sunde, veltilpasse og fri for skader.

24.4 Kravets relevans

Kravet er kun relevant for kalve, der defineres som kreatur under seks måneder.

24.5 Regelhenvi sning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 9.4.1	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 5, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 4 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.4.2	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 6, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 6 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.4.3	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 6, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 31, stk. 1, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.4.4	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 6, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 31, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.

25. LF 9.5 – Foder, fodring og vanding af kalve

Tidligere KO-krav 3.22, 3.23, 3.24, 3.25, 3.26

25.1 Delkrav

LF 9.5.1	Alle kalve skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed.
LF 9.5.2	For at sikre kalvenes velfærd, sundhed og vækst, samt for at opfylde deres adfærdsmæssige behov, skal foderet have et tilstrækkeligt indhold af jern til at sikre en gennemsnitlig hæmoglobinkoncentration i blodet på mindst 4,5 mmol/l.
LF 9.5.3	Der skal gives en minimumsration af fiberholdigt foderstof hver dag for alle kalve, der er over to uger gamle, idet mængden øges fra 50 g til 250 g om dagen for kalve, der er fra otte til 20 uger gamle.
LF 9.5.4	Kalvene må ikke forsynes med mundkurv.
LF 9.5.5	Alle kalve skal fodres mindst to gange daglig. Hvis kalvene opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.
LF 9.5.6	Kalve på over to uger skal have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde eller kunne stille deres væskebehov ved at drikke andre drikke. I meget varmt vejr eller for syge kalve skal der dog være frisk drikkevand til rådighed til enhver tid.
LF 9.5.7	Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet, placeret og vedligeholdt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af kalvenes foder og vand.
LF 9.5.8	Kalve skal have råmælk snarest muligt efter fødslen og i hvert fald inden for de første seks levetimer.

25.2 Formål

LF 9.5.1 – 9.5.8	<u>Formålet er sikre kalvenes sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav for deres hold. Formålet er at sikre god fodring og vanding af sine dyr, så kalvenes fysiologiske behov er tilgodeset.</u>
------------------	--

25.3 Bemærkninger til krav LF 9.5

Kravet samler alle tidligere krav til fodring og vanding i et samlet krav rettet mod kalve, hvor reglerne for god fodring og vanding er opdelt i otte delkrav.

Kravet skal sikre at kalvene fodres i forhold til deres alder og vægt, samt adfærdsmæssige og fysiologiske behov, og at der ikke anvendes mundkurv til kalvene. Kravet sikrer at kalvene tildeles jern og fiber i tilstrækkelig mængde, samt at de fodres mindst to gange dagligt, såfremt de ikke har adgang til ad libitum foder. Kalve på over to uger skal have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde og der stilles særlige krav i varmt vejr og ved opstaldning af syge kalve.

LF 9.5.3: Bemærk, at de nationale strengere krav til fiberholdigt foder, om kalve på over to uger skal hver dag have et minimum af tørfoder med fordøjelige fibre, idet minimumsmængden gradvist øges fra 200 g til 500 g om dagen for kalve, der er fra to til 26 uger gamle, ikke er konditionalitetsbelagt.

LF 9.5.6: Bemærk, at de nationale strengere krav, om kalve på over to uger skal til enhver tid have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde, ikke er konditionalitetsbelagt.

Udstyr til foder og vanding skal kunne rengøres nemt og effektivt, så risikoen for forurening minimeres mest muligt.

Kalve skal have råmælk snarest muligt og senest inden for de første 6 levetimer.

25.4 Kravets relevans

Kravet er relevant for alle besætninger med kalve, defineret som kreatur under seks måneder.

25.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 9.5.1	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 11, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 48, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.2	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 11, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 48, stk. 3, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.3	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 11, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 48, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.4	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 11, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 48, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.5	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 12, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 49 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.6	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 13, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 50 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.7	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 14, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 17, 1. led, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 9.5.8	Artikel 4, jf. bilag 1, punkt 15, i Rådets direktiv nr. 2008/119/EF af 18. december 2008.	§ 48, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg.

26. LF 10.1 – Indretning af stalde samt husning af grise

Tidligere KO-krav 3.34, 3.35, 3.36, 3.38, 3.42, delkrav 1

26.1 Delkrav

LF 10.1.1	Gristaldene skal være indrettet således, at hver gris kan lægge sig, samt hvile og rejse sig uden besvær.
LF 10.1.2	Grise skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidigt.
LF 10.1.3	Enhver gris skal kunne se andre grise, med undtagelse af grise, der holdes isoleret på grund af sygdom eller tilskadekomst.
LF 10.1.4	Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at svinene kommer til skade, og de skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at svin, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset svinenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.
LF 10.1.5	Ornestier skal være placeret og konstrueret således, at ornen kan vende sig, høre, lugte og se andre grise.
LF 10.1.6	I den del af bygningen, hvor der holdes grise, skal følgende undgås: a. Vedvarende støjniveauer så høje som 85 decibel. b. Konstant eller pludselig støj.
LF 10.1.7	Grise skal holdes i lys med en lysintensitet på mindst 40 lux i en periode på mindst 8 timer pr. dag.

26.2 Formål

LF 10.1.1 – 10.1.7 ²	<u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold.</u> Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning for grise, der sikrer deres sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader.
LF 10.1.3	Formålet er, at landbrugeren sikrer, at grise kan se hinanden.
LF 10.1.4	Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt udformning og vedligeholdelse af gulve.
LF 10.1.5	Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning af orner, der sikrer deres sundhed, velfærd og beskyttelse mod skader.
LF 10.1.6	Formålet er, at landbrugeren sikrer, at støjgener undgås.
LF 10.1.7	Formålet er, at landbrugeren sikrer grisene en døgnrytme og et minimum af lys.

26.3 Bemærkninger til krav LF 10.1

Kravet skal sikre, at stalde til grise indrettes, så der tages hensyn til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov, samt at deres velfærd så vidt muligt tilgodeses. De skal sikres adgang til tørt og drænet leje, kunne bevæge sig frit og må kun isoleres i tilfælde af sygdom eller tilskadekomst. Stalde og stier skal være konstrueret, så grisene ikke kommer til skade og ikke er generet af gulvenes udformning, samt lys – og lydniveau.

I ugen før det forventede faretidspunkt og under faring kan drægtige søer og gylte uanset LF 10.1.3 holdes uden

for synsvidde af artsfæller.

Ujævne gulve (uhensigtsmæssige niveauforskelle, sprækker og ujævnheder) kan påføre skader på svinene, typisk ved at klove eller biklove hænger fast i gulvet. Glatte gulve kan forårsage udskridninger og fald hos dyrene, som kan medføre alvorlige skader såsom benbrud og hoftedsskred.

Kønsmodenhed hos orner indtræder i 6-7 måneders alderen med en vis individuel variation. Her spiller miljøpåvirkninger også ind (f.eks. sinker opvækst sammen med sopolte puberteten, mens opvækst med andre orner inducerer puberteten).

26.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med grise.

26.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.1.1	Artikel 4 samt bilag I, kapitel I, punkt 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.1.2	Artikel 4 samt bilag I, kapitel I, punkt 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 11, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.1.3	Artikel 4 samt bilag I, kapitel I, punkt 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 11, stk. 3, 1.-2., led i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.1.4	Artikel 4 samt bilag I, kapitel I, punkt 5, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 63, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.1.5	Artikel 4 og bilag I, kapitel II, del A, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 25 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.1.6	Artikel 4 samt bilag I, kapitel I, punkt 1, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 60 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.1.7	Artikel 4 samt bilag I, kapitel I, punkt 2, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 61 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

27. LF 10.2 – Krav til stier til hold af grise

Tidligere KO-krav 3.27, 3.29, 3.42, delkrav 2, 3.43, delkrav ~~3-4~~ og 5, 3.44, delkrav 1 og 2

27.1 Delkrav

LF 10.2.1	Der skal være frit gulvareal til hver fravænnet gris eller hver avls- og slagtegris, der opdrættes i flok, på mindst: <ul style="list-style-type: none"> a. 0,15 m² til grise med en gennemsnitsvægt på 10 kg eller derunder. b. 0,20 m² til grise med en gennemsnitsvægt på mellem 10 kg og 20 kg. c. 0,30 m² til grise med en gennemsnitsvægt på mellem 20 kg og 30 kg. d. 0,40 m² til grise med en gennemsnitsvægt på mellem 30 kg og 50 kg. e. 0,55 m² til grise med en gennemsnitsvægt på mellem 50 kg og 85 kg. f. 0,65 m² til grise med en gennemsnitsvægt på mellem 85 kg og 110 kg. g. 1,00 m² til grise med en gennemsnitsvægt på over 110 kg.
LF 10.2.2	Det samlede frie gulvareal, som er til rådighed for hver gylt efter løbning og hver so, når gylte og/eller søer holdes i flok, skal henholdsvis være på mindst 1,64 m ² og 2,25 m ² . Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, skal det frie gulvareal øges med 10 %. Når disse dyr holdes i flokke på 40 eller flere dyr, kan det frie gulvareal nedsættes med 10 %.
LF 10.2.3	For gylte efter løbning og drægtige søer gælder endvidere følgende om gulvareal: En del af det areal, der kræves efter LF 10.2.2 og som skal svare til mindst 0,95 m ² pr. gylt og mindst 1,3 m ² pr. so, skal være et sammenhængende areal med fast gulv, hvoraf højst 15 % består af åbninger til dræning.
LF 10.2.4	Søer og gylte skal senest fire uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper.
LF 10.2.5	Den sti, hvor flokken holdes, skal have sider, hvis længde er over 2,8 m. Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, skal den sti, hvor flokken holdes, have si-der, hvis længde er over 2,4 m.
LF 10.2.6	Stien til en voksen orne skal have et frit gulvareal på mindst 6 m ² . Hvis stien også anvendes til naturlig bedækning, skal det frie gulvareal for en voksen orne være på mindst 10 m ² , og der må ikke være nogen hindringer i stien.
LF 10.2.7	Der skal være et frit areal bag ved soen eller gylten for at lette naturlig faring eller faring, hvortil der kræves hjælp.
LF 10.2.8	Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrisene, som fx friholdsbøjler.
LF 10.2.9	En så stor del af det samlede gulvareal, at alle pattegrisene kan hvile på det samtidig, skal være fast gulv eller dækket med en måtte eller strøet med halm eller andet passende materiale.
LF 10.2.10	Hvis der anvendes en fareboks, skal pattegrisene have tilstrækkelig plads til at die uden vanskelighed.

27.2 Formål

LF 10.2.1 - 10.2.103	Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. ~~Formålet er, at landbruger sikrer, at minimumskrav til frit-gulvareal overholdes, når grise holdes i flok.~~
LF 10.2.4 – 10.2.5	Formålet er, at landbrugeren sikrer flokopsaldning og tilstrækkeligt store stier til dette.
LF 10.2.6	Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt husning af orner.
LF 10.2.7 – 10.2.8	Formålet er, at landbrugeren sikrer plads ved faring.
LF 10.2.9	Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt lejeareal til sine pattegrise.
LF 10.2.10	Formålet er, at landbrugeren sikrer sine pattegrise gode diemuligheder.

27.3 Bemærkninger til krav LF 10.2

Kravet skal sikre, at grise opstaldes i stier med et tilstrækkeligt areal og mål i forhold til deres størrelse, vægt og alder, samt at de ikke fikseres længere end højst nødvendigt. Kravet indeholder desuden regler for arealkrav til orner, krav om fast gulv og plads til at die for alle pattegrise, samt krav om korrekt indretning af farestier, for at beskytte både gylte, søer og pattegrise mod skader og trykninger.

LF 10.2.1 – 10.2.3:

- Ved grise forstås ~~et grisen~~ **gris** i enhver alder, uanset om det opdrættes til avl eller opfødning.
- En pattegris er en gris fra fødsel til fravænning.
- En fravænnet gris er fra fravænnet indtil den er 10 uger gammel.
- Et avls- og slagtesvin er en gris fra den er 10 uger gammel og indtil avlsbrug, indsættelse i løbeafdeling eller indtil slagtning.
- En so er et hundyr efter første faring.
- En gylt er et hundyr efter kønsmodning og inden faring. Kønsmodenhed hos hundyr indtræder, når dyret er fra 5½ til 7-8 måneder gammelt afhængigt af race og miljøpåvirkninger (f.eks. tilstedeværelse af orne).
- Hungrisen er også en gylt, fra hun er løbet første gang og indtil faring.
- Ved en drægtig so forstås en so fra løbning og indtil faring.
- Der er ifølge de nationale bestemmelser krav om strøelse for gylte efter løbning og drægtige søer på det areal som udgør det faste gulv. Konditionalitetskravet gælder dog ikke i relation til strøelsen.

LF 10.2.4 – 10.2.5:

- På bedrifter med under 10 søer, må søer og gylte holdes enkeltvis i den periode der er nævnt i delkrav 1, såfremt de let kan vende sig i stien.
- Kravet gælder kun for bedrifter med søer og gylte.

LF 10.2.6:

- Arealkravene for orner træder i kraft, når ornen er kønsmoden og bestemt til avl.

27.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med grise.

27.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.2.1	Artikel 3, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 34 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.2	Artikel 3, stk. 1, litra b), i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 67, stk. 1-2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

LF 10.2.3	Artikel 3, stk. 2, litra a), i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 69, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.4	Artikel 3, stk. 4, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 66, stk. 2, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.5	Artikel 3, stk. 4, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 67, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.6	Artikel 4 og bilag I, kapitel II, del A, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 65 ~~og § 82, stk. 1, nr. 3, 2. pkt.~~ , i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.7	Artikel 4 og bilag I, kapitel II, del B, nr. 4, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 29 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.8	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del B, nr. 5, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 30 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.9	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del C, nr. 1, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 31, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.2.10	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del C, nr. 2, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 32 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

28. LF 10.3 – Forbud mod opbinding af grise

Tidligere KO-krav 3.28

28.1 Delkrav

LF 10.3.1	Opbinding af søer og gylte er forbudt.
-----------	--

28.2 Formål

LF 10.3.1	<u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer, at opbinding af grise ikke finder sted.</u>
-----------	--

28.3 Bemærkninger til krav LF 10.3

Det har siden 1. januar 2006 været forbudt at opbinde søer og gylte i EU.

Bemærk, at det ifølge de nationale bestemmelser er forbudt at opbinde alle slags grise. KO-kravet gælder dog kun ift. opbinding af søer og gylte.

28.4 Kravets relevans

Kravet gælder for alle besætninger med grise.

28.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.3.1	Artikel 3, stk. 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 7 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

29. LF 10.4 – Redebygnings- og beskæftigelsesmateriale til grise

Tidligere KO-krav 3.30, 3.37, og 3.43, delkrav 3

29.1 Delkrav

LF 10.4.1	Søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelsesmateriale.
LF 10.4.2	Grise og orner skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de på rette vis kan undersøge og rode i, såsom halm, hø, træ, savsmuld, svampekompst, tørv eller en blanding heraf, som ikke bringer dyrenes sundhed i fare.
LF 10.4.3	I ugen før det forventede faretidspunkt skal søer og gylte have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde.

29.2 Undtagelser

Undtagelse til LF 10.4.3

Kravet om passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde gælder ikke, hvis dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften.

29.3 Formål

10.4.1 – 10.4.3 ²	Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer, at grise kan udføre passende undersøgelsesad-færd.
10.4.3	Formålet er, at landbrugeren om muligt sikrer, passende redebygningsadfærd.

29.4 Bemærkninger til krav LF 10.4

Kravet skal sikre, at alle grise har permanent adgang til en tilstrækkelig mængde beskæftigelsesmateriale. Søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelige mængde halm eller andet manipulerbart beskæftigelsesmateriale. Grise og orner skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de kan undersøge og rode i, men som ikke må bringe deres sundhed i fare. Materialer som f.eks. halm, hø, træ, savsmuld, svampekompst, tørv eller en blanding heraf kan accepteres.

29.5 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med grise.

LF 10.4.1:

- Kravet gælder kun beskæftigelsesmateriale – og således ikke rodemateriale.
- Beskæftigelsesmaterialer er materialer, der tilgodeser svinenes behov for at beskæftige sig, dvs. undersøge deres omgivelser (både vertikalt og horisontalt).
- Du kan læse mere om beskæftigelsesmateriale i Fødevarestyrelsens vejledning om beskæftigelses- og rode-materialer fra 2013.

29.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.4.1	Artikel 3, stk. 5, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 14, 3. og 4. led, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.4.2	Artikel 3, stk. 5 og bilag I, kapitel I, punkt 4, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 14 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, og §§ 2 og 3 i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025.
LF 10.4.3	Artikel 4 og bilag I, kapitel II, del B, nr. 3, 1. led, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 72, 1. led, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

30. LF 10.5 – Behandling mod parasitter

Tidligere KO-krav 3.43, delkrav 2

30.1 Delkrav

LF 10.5.1	Drægtige søer og gylte skal om nødvendigt behandles mod eksterne og interne parasitter. Drægtige søer og gylte skal gøres rene, når de anbringes i farestien.
-----------	---

30.2 Formål

LF 10.5.1	<u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer forebyggelse og behandling af parasitter.</u>
-----------	---

30.3 Bemærkninger til krav LF 10.5

Kravet er en del af det tidligere krav 3.43 som omhandler særlige bestemmelser for søer og gylte. Det tidligere krav er splittet op i fire nye krav, hvorved krav 10.5.1 udelukkende omhandler krav til behandling af eksterne og interne parasitter, samt kravet om at drægtige søer og gylte skal være rene, når de anbringes i farestierne.

30.4 Kravets relevans

Kravet om behandling mod parasitter er kun relevant i de tilfælde, hvor der tegn på parasitter i besætningen (kløe, sår, diarré, afmagring mm.). Det er ikke et krav generelt at tjekke om søer og gylte behandles mod parasitter før indsættelse i f.eks. farestien.

30.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.5.1	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del B, nr. 2, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 27 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

31. LF 10.6 – Håndtering af aggressivitet hos grise

Tidligere KO-krav 3.33, 3.43, delkrav 1, 3.45

31.1 Delkrav

LF 10.6.1	Grise, som skal holdes i flok, og som er særlig aggressive, er blevet angrebet af andre grise eller er syge eller skadede, kan opstaldes midlertidigt i individuelle stier.
LF 10.6.2	I så fald skal de pågældende stier være så store, at dyrene let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærrådgivning.
LF 10.6.3	Der skal træffes foranstaltninger til at minimere aggression i flokke af søer og gylte.
LF 10.6.4	Hvis fravænnede grise og avls-/fedesvin er opstaldet flokvis, skal der træffes foranstaltninger til at forhindre slagsmål, der går ud over normal adfærd.
LF 10.6.5	Fravænnede grise og avls-/fedesvin skal holdes i stabile flokke og blandes så lidt som muligt.
LF 10.6.6	Hvis fravænnede grise og avls-/fedesvin, der ikke kender hinanden, skal blandes, skal det ske i så ung en alder som muligt, fortrinsvis inden eller indtil en uge efter fravænning. Når grise blandes, skal de have tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre grise.
LF 10.6.7	Når der viser sig tegn på alvorlige kampe, skal årsagerne hertil straks undersøges, og der skal træffes passende foranstaltninger, fx ved om muligt at give de fravænnede grise og avls-/fedesvin rigeligt med halm eller andet beskæftigelsesmateriale.
LF 10.6.8	Fravænnede grise og avls-/fedesvin, der udviser vedholdende aggressivitet over for andre dyr, eller som er ofre for denne aggressivitet, skal midlertidigt isoleres eller holdes på afstand af flokken.

31.2 Formål

LF 10.6.1 – 10.6.82	<u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer, at grise beskyttes mod skader.</u>
LF 10.6.3	Formålet er, at landbrugeren sikrer, at aggression blandt søer og gylte minimeres.
LF 10.6.4 – 10.6.8	Formålet er, at landbrugeren sikrer, at grise sammenblandes mindst muligt, for at unormal aggressiv adfærd minimeres.

31.3 Bemærkninger til krav LF 10.6

Kravet er en sammenskrivning af de tre tidligere krav 3.33, 3.43 og 3.45, hvor udgangspunktet var flere forskellige overtrædelser inden for samme dyregruppe, hver for sig. De nye krav omhandler i stedet håndtering af aggressivitet for alle dyregrupper i samme krav. Dyregrupperne adskilles i de enkelte delkrav.

LF 10.6.1 – 10.6.2:

Hvis du opstalter svin midlertidigt i individuelle stier, skal de være så store, at svinene let kan vende sig, medmindre det er i strid med specifik rådgivning fra din dyrlæge.

Aggressive grise skal som udgangspunkt skilles fra hurtigst muligt for at forhindre sår, skader og varige mén i gruppen. Pludseligt opståede kampe af kortere varighed og uden større skader, betragtes dog som en del af normaladfærden hos grise og skal ikke umiddelbart føre til flytning og isolation af dyr.

LF 10.6.8:

Der er ifølge de nationale bestemmelser er krav om at isolere alle slag svin som er "svage dyr eller særligt aggressive", og dermed ikke kun flokopstaldede fravænnede grise og avls- og fedesvin. KO-kravet gælder dog kun ift. flokopstaldede fravænnede grise og avls- og fedesvin.

Dyregruppen refererer til den aldersgruppe, som overtrædelsen vedrører. Antallet af dyr i den relevante aldersgruppe kan findes i CHR og verificeres af landbruger.

31.4 Kravets relevans

Kravet er relevant for alle besætninger med grise, uanset størrelse og antal.

31.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.6.1	Artikel 3, stk. 8, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 8, stk. 2 og § 52, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.2	Artikel 3, stk. 8, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 10 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.3	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del B, nr. 1, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 26, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.4	Artikel 4 og bilag I, kapitel II, punkt D, nr. 1 i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.5	Artikel 4 og bilag I, kapitel II, del D, nr. 2, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 35, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.6	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del D, nr. 2, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 35, stk. 2, 1. og 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.7	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del D, nr. 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 35, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.6.8	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del D, nr. 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

32. LF 10.7 – Foder, fodring og vanding af grise

Tidligere KO-krav 3.31, 3.32, 3.39, 3.40

32.1 Delkrav

LF 10.7.1	Søer og gylte, der holdes i flokke, skal fodres ved hjælp af et system, der sikrer, at hvert dyr kan få tilstrækkeligt foder, også når der er konkurrenter til foderet til stede.
LF 10.7.2	Søer og gylte skal have adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedsfølelse og opfylde deres behov for at tygge, samt foder med højt energiindhold.
LF 10.7.3	Alle grise skal fodres mindst én gang daglig. Hvis grisene opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, der fodrer dyrene individuelt, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.
LF 10.7.4	Grise på over to uger skal have permanent adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde.

32.2 Formål

10.7.1 – 10.7.4	<u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer passende adgang til foder og fyldigt foder til sine grise.</u>
-----------------	--

32.3 Bemærkninger til krav LF 10.7

Kravet skal sikre, at alle grise har adgang til foder og vand i tilstrækkelige mængder og af en kvalitet der sikrer at deres fysiologiske, sundhedsmæssige og velfærdsmæssige behov bliver opfyldt.

LF 10.7.1:

Ifølge de nationale bestemmelser er krav om at anvende et system til sikring af foderet for alle slags svin, som er opstaldet flokvis, og dermed ikke kun flokopstaldede gylte og søer. Konditionalitetskravet gælder dog kun ift. flokopstaldede gylte og søer.

32.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med grise.

32.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.7.1	Artikel 3, stk. 6, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.7.2	Artikel 3, stk. 7, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 18 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.7.3	Artikel 4 og bilag I, kapitel I, punkt 6, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 17, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.7.4	Artikel 4 og bilag I, kapitel I, punkt 7, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 15 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

33. LF 10.8 – Fravænning af pattegrise

Tidligere KO-krav 3.44, delkrav 3

33.1 Delkrav

LF 10.8.1	Pattegrise må ikke vænnes fra soen, før de er mindst 28 dage gamle, medmindre det ellers ville gå ud over moderdyrets eller pattegrisenes velfærd eller sundhed.
-----------	--

33.2 Undtagelser

Pattegrisene kan fravænnnes op til syv dage tidligere, hvis de flyttes til specialiserede stalde, der tømmes og renses og desinficeres grundigt inden anbringelsen af en ny gruppe, og som er adskilte fra stalde, hvor der holdes søer, for at minimere overførelsen af sygdomme til pattegrisene.

33.3 Formål

LF 10.8.1	<u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer en minimumsfravænningsalder.</u>
-----------	--

33.4 Bemærkninger til krav LF 10.8

Kravet er en del af det tidligere krav 3.44 som omhandler særlige bestemmelser for pattegrise. Det tidligere krav er splittet op i to nye krav. LF 10.8.1 handler udelukkende om krav til fravænning af pattegrise. For de andre krav til pattegrise henvises du til LF 10.2.

33.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.8.1	Artikel 4, og bilag I, kapitel II, del C, nr. 3, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 33, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

34. LF 10.9 – Operative indgreb på grise

Tidligere KO-krav 3.41

34.1 Delkrav

LF 10.9.1	<p>Alle procedurer, der har til formål at foretage indgreb med andre end terapeutiske eller diagnostiske formål eller til identificering af grise, og som resulterer i beskadigelse eller tab af en følsom del af kroppen eller ændring af knoglestrukturen, forbydes med følgende undtagelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> En ensartet formindskelse af pattegrises hjørnetænder ved slibning eller klipning senest på syvend dagen efter fødslen således, at der bliver en intakt, glat flade tilbage. Orners hjørnetænder kan om nødvendigt formindskes i længden for at undgå beskadigelse af andre dyr eller af sikkerhedsgrunde. Afklipping af en del af halen. Kastrering af hangrise ved andre metoder end overrivning af væv. Næseringning, dog kun når dyrene holdes i udendørs systemer og i overensstemmelse med den nationale lovgivning.
LF 10.9.2	<p>Hverken haleklipping eller formindskelse af hjørnetænder må foretages rutinemæssigt, men kun hvis der er vidnesbyrd om, at der er forårsaget skader på sopatter eller andre grises ører eller haler. Inden udførelsen af disse procedurer skal der træffes andre foranstaltninger til at forhindre halebidning og andre uvaner under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden. Utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer skal derfor ændres. I relation til haleklipping skal forsøg på iværksættelse af andre foranstaltninger til at forhindre halebidning og andre uvaner identificeres ved hjælp af en risikovurdering, og efterfølgende skal der udarbejdes en tilhørende handlingsplan.</p>
LF 10.9.3	<p>Ovennævnte procedurer må kun udføres af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og som har erfaring i udførelsen af de anvendte teknikker med passende midler og under hygiejniske forhold.</p>
LF 10.9.4	<p>Hvis der foretages kastration eller haleklipping senere end på syvend dagen efter fødslen, skal den altid foretages af en dyrlæge og under bedøvelse og yderligere længerevarende analgesi.</p>

34.2 Formål

LF 10.9.1 – 10.9.4	<p><u>Formålet er at sikre grisenes sundhed, velfærd, og beskyttelse mod skader, og sikre deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov ved at fastsætte mindstekrav til deres hold. Formålet er, at landbrugeren sikrer, at operative indgreb udføres forsvarligt og kun af nødvendighed.</u></p>
--------------------	--

34.3 Bemærkninger til krav LF 10.9

Kravet skal sikre, at ingen grise udsættes for unødvendige rutinemæssige indgreb, som har til formål at ændre eller beskadige dele af deres krop eller knoglestruktur. Nødvendigheden af indgreb skal kunne dokumenteres løbende og grisene må ikke udsættes for unødvendigt ulempe, angst eller risiko for varige mén.

Formindskelse af hjørnetænder hos pattegrise og orner, haleklipping, kastration af hangrise, samt isætning af næsering på udegående grise er tilladt i et begrænset omfang, når behovet for indgrebene løbende dokumenteres og reglerne vedr. uddannelse, teknikker, hygiejne, og brug af bedøvelse og smertestillende midler overholdes.

Dyregruppen refererer til dyr i samme aldersgruppe ud fra oplysningerne i CHR, dyregruppens størrelse verificeres af dig i forbindelse med kontrollen.

34.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med grise.

34.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 10.9.1	Artikel 4, og bilag I, kapitel I, punkt 8, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 39, § 40, 1. og 2. pkt., § 43, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, 1. og 2. pkt., § 46, og § 47, stk. 2, 1. led, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.9.2	Artikel 4, og bilag I, kapitel I, punkt 8, 2. afsnit, i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 43, stk. 2-4, bortset fra stk. 3, 2. og 3. pkt., § 47, stk. 1-3, bortset fra stk. 2, 2. pkt., samt §§ 49-51 og bilag 1 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.9.3	Artikel 4, og bilag I, kapitel I, punkt 8, 3. afsnit, 1. pkt., i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 40, 3. pkt., § 43, stk. 1, 2. pkt., og stk. 3, 3. pkt., § 45, stk. 1, 1. pkt., og § 47, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.
LF 10.9.4	Artikel 4, og bilag I, kapitel I, punkt 8, 3 afsnit, 2. pkt., i Rådets direktiv 2008/120 af 18. december 2008.	§ 44 og § 48 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

35. LF 11.1 – Krav til personale

Tidligere KO-krav 3.1

35.1 Delkrav

LF 11.1.1	Dyrene skal passes af et tilstrækkeligt antal personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes velfærdsmæssigt forsvarligt.
-----------	---

35.2 Formål

LF 11.1.1	~~Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Formålet er, at landbrugeren og evt. medarbejdere har en tilstrækkelig viden, der sikrer, at dyrene holdes og passes forsvarligt.~~
-----------	---

35.3 Bemærkninger til krav LF 11.1

Kravet skal sikre, at alle personer der passer landbrugsdyr skal være uddannet hertil, for at sikre korrekt pasning, husning, fodring, vanding og pleje af alle dyregrupper. Personer uden relevante faglige kvalifikationer kan deltage i arbejdet, såfremt de er under ledelse af personer med de rette faglige og ledelsesmæssige kvaliteter. Faglige kvalifikationer og relevant faglig viden sikrer, at dyrene passes velfærdsmæssigt forsvarligt, og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varige mén og væsentlig ulempe.

35.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med landbrugsdyr.

35.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.1.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 1, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindste- krav til hold af grise, § 3 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds- mæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 40, stk. 1, § 41 og § 49, i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 3 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 3 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 4 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.

36. LF 11.2 – Tilsyn med dyr og passende behandling af syge landbrugsdyr

Tidligere KO-krav 3.2

36.1 Delkrav

LF 11.2.1	Alle dyr, der holdes i produktionssystemer, hvor deres velfærd kræver, at de hyppigt bliver tilset af mennesker, tilses mindst én gang om dagen. Dyr, der opdrættes eller holdes i andre systemer, tilses så tilpas hyppigt, at de ikke lider nogen overlast.
LF 11.2.2	Der skal være passende fast eller mobil belysning af tilstrækkelig styrke til rådighed, så dyrene til enhver tid kan tilses nøje.
LF 11.2.3	Alle dyr, der synes at være syge eller tilskadekomne, skal omgående have en passende behandling. Hvis et dyr ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør og bekvem strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.

36.2 Formål

LF 11.2.1 – 11.2.3	Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. ~~Formålet er, at landbrugeren sikrer, at dyrene tilses med en passende hyppighed.~~
LF 11.2.2	~~Formålet er, at landbrugeren har tilstrækkeligt lys til sit tilsyn.~~
LF 11.2.3	~~Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt håndtering af syge og tilskadekomne dyr.~~

36.3 Bemærkninger til krav LF 11.2

Kravet skal sikre, at alle dyr, der holdes i produktionssystemer, skal huses, passes og tilses så tilpas hyppigt, at man i rette tid kan identificere de dyr, der evt. måtte være syge og/eller tilskadekomne, for at forhindre at de lider overlast. Syge og/eller tilskadekomne dyr skal omgående have passende behandling for at sikre deres sundhed og velfærd. Såfremt dyrene ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt med henblik på den videre behandling.

Syge og tilskadekomne dyr skal, om nødvendigt, isoleres i et passende rum med tør og blødt leje, når dette er mest hensigtsmæssigt, for at sikre at de ikke lider overlast og at sikre dem optimale forhold for deres healing og bedring.

En af de hyppigste overtrædelser er syge eller tilskadekomne dyr, der ikke har fået den fornødne pleje eller dyrlægebehandling eller ikke er blevet rettidigt aflivet.

Ved *akut opstået sygdom* hos dyr, hvor du endnu ikke har kunnet nå at håndtere dyret eller tilkalde dyrlæge, er der ikke tale om en overtrædelse af reglerne, hvis dyret umiddelbart herefter håndteres på passende vis.

Brug af sygesti: I forbindelse med, at du indsætter dyr i sygesti, bør du sørge for, at der stilles en så nøjagtig diagnose som muligt, og der foretages behandling efter dyrlægens anvisning. Herved sikrer du, at det syge dyr kan få en hensigtsmæssig behandling og tilstrækkelig efterbehandling. Hvis dyret ikke herved hurtigt udviser bedring, skal du straks kontakte besætningsdyrlægen, eller dyret skal aflives. Dyr med kronisk invaliderende lidelser skal straks aflives. Du skal om fornødent udtage et dyr af flokken og anbringe det i sygesti, når dyret på grund af sin tilstand er svækket i forhold til de andre dyr og således ikke kan klare sig i konkurrencen med disse,

eller hvis dy- rets tilstand, herunder smertepåvirkning, kan påvirkes negativt af andre dyr i flokken.

Som tommelfingerregel bør belægningsgraden i sygestier være det halve af almindelige stier. Blødt leje kan etableres med tilstrækkelig strøelse, hvor dette er mest hensigtsmæssigt eller en blød og eftergivelig gummimåtte. Der anvendes i mange besætninger hårde gummimåtter som underlag i dele af sygestien. Disse er ikke bløde og eftergivelige og mindsker derfor heller ikke den smertepåvirkning eller det ubehag, syge dyr udsættes for ved f.eks. smertevoldende haltheder og infektioner i lemmer og led. Måtternes hårdhed ændrer sig over tid pga. kemiske påvirkninger og kan derfor blive hårde og ueftergivelige.

36.4 Kravets relevans

Det er relevant at kontrollere dette krav i alle besætninger med landbrugsdyr.

36.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.2.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 2, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 9, stk. 1 og 2, i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025., § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr.105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise, § 5 i bekendt- gørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.2.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 3, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 5 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise, § 4 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 5, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.

LF 11.2.3	<p>Artikel 4, jf. bilag punkt 4, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.</p>	<p>§ 52 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 30 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 3, 3. og 4. pkt., i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, 5, stk. 2, 1.-4. pkt., i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 5 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 6 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.</p>
-----------	---	--

37. LF 11.3 – Optegnelser vedr. landbrugsdyr

Tidligere KO-krav 3.3

37.1 Delkrav

LF 11.3.1	Enhver, der holder dyr, skal føre optegnelser over al medicinsk behandling og over antallet af døde dyr, som måtte være konstateret i forbindelse med hvert enkelt tilsyn. Hvis disse oplysninger kræves optegnet i anden forbindelse, er en sådan optegnelse også tilstrækkelig til at opfylde kravet.
LF 11.3.2	Optegnelserne skal opbevares i mindst tre år og stilles til rådighed i forbindelse med en inspektion eller efter anmodning.

37.2 Formål

LF 11.3.1 – 11.3.2	Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekte optegnelser med henblik på at medvirke til at sikre dyrevelfærd.
LF 11.3.2	Formålet er, at sikre at landbrugeren opbevarer optegnelserne i mindst tre år og stiller dem til rådighed for kontrol

37.3 Bemærkninger til krav LF 11.3

Kravet skal sikre, at den besætningsansvarlige fører optegnelser over medicinsk behandling og over antallet af døde dyr, som konstateres i forbindelse med det/de daglige tilsyn. Alle dyr, som konstateres døde (både selvdøde og aflivede dyr), skal indgå i optegnelserne, herunder også nyfødte dyr.

Optegnelserne skal foretages løbende, når det er relevant, hvorfor en faktura over afhentning af døde dyr til destruktion ikke opfylder kravet, idet det er hensigten at følge dødeligheden på daglig basis.

Hvis der i besætningsregistre føres daglige optegnelser over døde dyr, kan disse være fyldestgørende nok til at opfylde kravet.

Både medicinoptegnelser og optegnelser over døde dyr skal opbevares i mindst 3 år.

Medicinoptegnelser for pelsdyr er omfattet af dette krav. For fødevareproducerende dyr er det LF 5.13, der gælder for medicinoptegnelser.

Kravet til opbevaringstiden gælder for medicinoptegnelser for pelsdyr og optegnelser over døde dyr.

Hvis du ikke har behandlet med medicin, eller ingen dyr er døde, skal du ikke føre optegnelser.

Optegnelser = de samlede registreringer.

Registreringer = det enkelte daglige notat over antal døde dyr/behandlinger.

Detaljer f.eks. enkeltstående tilfælde af manglende dato, identifikation, antal dyr.

37.4 Kravets relevans

Optegnelser over døde dyr

Kravet er relevant i alle besætninger med landbrugsdyr. For hestehold, dog kun for de heste, der anses for landbrugsheste, jf. nedenfor.

Optegnelser over medicinsk behandling

Kravet om medicinoptegnelser i LF 11.3 gælder kun for de heste, der anses for landbrugsheste og som er udelukket fra konsum, og for pelsdyr, idet medicinske optegnelser for alle fødevareproducerende dyr, herunder landbrugsheste, der ikke er udelukket fra konsum, skal følge LF 5.13.

Særligt for heste, der holdes til landbrugsmæssigt formål (landbrugsheste)

Ved heste, der holdes til landbrugsmæssige formål forstås heste, der opdrættes eller holdes med henblik på slagtning, heste i stutierier, hvor der drives avl med fire eller flere følhopper, eller heste, der holdes til andet landbrugsmæssigt formål.

I stutierierne er det kun de fire eller flere følhopper, der drives avl med, som anses som landbrugsheste. Andet landbrugsmæssigt formål kan f.eks. være de fire eller flere følhopper i et stutierie og heste, der anvendes som arbejdsdyr i landbruget, hvis sådanne stadig findes.

	Landbrugsmæssigt formål	Hobby
Konsum	<ul style="list-style-type: none"> Alle krav	<ul style="list-style-type: none"> Medicin + Foder/Fødevarehygiejne
Udelukket fra konsum	<ul style="list-style-type: none"> LF 11.3	<ul style="list-style-type: none"> Ingen kontrol

37.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.3.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 5, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 6, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 8, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 4, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 4, stk. 1., i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 6, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 7, stk. 1 og 2., i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr mv.

LF 11.3.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 6, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	<p>§ 6, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 8, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 4, stk. 3, bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 6, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 7, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr mv.</p>
-----------	---	---

38. LF 11.4 – Landbrugsdyrs bevægelsesfrihed

Tidligere KO-krav 3.4, delkrav 1

38.1 Delkrav

LF 11.4.1	Den bevægelsesfrihed for et landbrugsdyr, som er passende under hensyntagen til dets art og i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, må ikke begrænses på en sådan måde, at dyret påføres unødigt lidelse eller skade. Når et dyr til stadighed eller regelmæssigt holdes tøjret, lænket eller fastgjort, skal det gives så megen plads, som er passende for dets fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
-----------	---

38.2 Formål

LF 11.4.1	<u>Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.</u> ~~Formålet er, at landbruger sikrer passende bevægelsesfrihed til sine landbrugsdyr, for at tilgodese dyrets velfærd.~~
-----------	---

38.3 Bemærkninger til krav LF 11.4

Dyr skal beskyttes bedst muligt mod lidelse eller skade, når de begrænses i deres bevægelsesfrihed. Dyr, som til stadighed eller regelmæssigt tøjres, fastgøres eller lænkes skal uden besvær kunne optage foder og vand, lægge, rejse sig og hvile.

Kravet gælder også for udendørs arealer og bruges f.eks., hvis der konstateres opbundne dyr på græs.

38.4 Kravets relevans

Kravet er relevant for alle landbrugsdyr, dog gælder der særlige bestemmelser for kalve (LF 9.1) og for grise (LF 10.3).

38.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.4.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 7, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 18, stk. 1, 1. og 2. pkt., og stk. 2, i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025.

39. LF 11.5 – Rum og bygninger til husning af landbrugsdyr

Tidligere KO-krav 3.5

39.1 Delkrav

LF 11.5.1	De materialer, der anvendes til opførelse af rum, hvor dyr holdes, navnlig af bokse og udstyr som landbrugsdyrene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige fordyrene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.
LF 11.5.2	Rum og udstyr til fastgørelse af landbrugsdyr skal konstrueres og vedligeholdes på en sådan måde, at der ikke er skarpe kanter eller fremspring, der kan påføre dyrene skade.
LF 11.5.3	Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af gasarter skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for landbrugsdyrene.
LF 11.5.4	Landbrugsdyr, der holdes indendørs, må hverken holdes i permanent mørke eller være udsat for kunstigt lys uden passende afbrydelser. Hvis der ikke er tilstrækkeligt naturligt lys til at opfylde dyrenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov, skal der være en passende kunstig belysning.

39.2 Formål

LF 11.5	<u>Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer</u> ~~Formålet er, at landbrugeren sikrer forsvarlige opstaldningsforhold for sine landbrugs-dyr.~~
---------	---

39.3 Bemærkninger til krav LF 11.5

Kravet skal sikre, at rum og bygninger til husning af landbrugsdyr, indrettes så dyrene huses på en måde, der sikrer deres velfærdsmæssige og adfærdsmæssige behov. Bokse og udstyr må ikke være skadeligt for dyrene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt. Luften i stalden skal holdes fri for generende støv, og temperatur og fugtighed skal tilpasses dyrene. Mængden af lys skal opfylde dyrenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov.

Kravet gælder også for udendørs hold af dyr, f.eks. hvis der konstateres defekt hegn eller materialer i indhegningen, der kan skade dyrene.

39.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med landbrugsdyr, men der gælder specifikke krav for kalve (LF 9.1) og grise (LF 10.1).

39.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.5.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 8, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 9 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 5 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 10 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 7 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 8 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.5.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 9, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 12, stk. 2, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 10 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 6 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 11 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 8 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 9 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.5.3	Artikel 4, jf. bilag, punkt 10, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 62 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 11 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 9, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 18 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020

		om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner , § 9 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 10 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.5.4	Artikel 4, jf. bilag, punkt 11, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 61 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 12, 1. og 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 8, stk. 1. og 2., i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 13, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekal kuner, § 10 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 11 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.

40. LF 11.6 – Landbrugsdyr, der holdes udendørs

Tidligere KO-krav 3.4, delkrav 2 og 3.6

40.1 Delkrav

LF 11.6.1	Landbrugsdyr, der holdes udendørs, skal når det er nødvendigt og muligt, være beskyttet mod vejr og vind.
LF 11.6.2	Dyr, der holdes udendørs, skal være bedst muligt beskyttet mod rovdyr og smitterisici.

40.2 Formål

LF 11.6.1 – 11.6.2	<u>Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.</u> ~~Formålet er, at landbrugeren sikrer korrekt beskyttelse mod vejr og vind.~~
LF 11.6.2	~~Formålet er, at dyr, der holdes udendørs, er beskyttet bedst muligt mod rovdyr og smitterisici.~~

40.3 Bemærkninger til krav LF 11.6

Kravet skal sikre, at alle landbrugsdyr, der holdes udendørs, beskyttes mod vejr og vind og altid kan finde tørt leje. Dyrene skal tillige beskyttes bedst muligt mod rovdyr og smitterisici. Der er specielle regler for indhegning af udgående grise med henblik på smittebeskyttelse.

Får og enkelte kødkvægsracer er så robuste, at de kan gå ude hele vinteren i Danmark, det er dog altid vigtigt at tilse dyrene regelmæssigt og sikre, at de er beskyttet mod vejr og vind, og at de altid har mulighed for at finde tørt leje.

LF 11.6.1:

Kravet gælder kun for så vidt angår dyr der holdes udendørs.

Kravet er ikke enslydende med den nationale bestemmelse, der lyder "Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov".

Vurderingen af, hvorvidt et læskur eller en bygning er nødvendig i forhold til LF 11.6.1, skal vurderes i det konkrete tilfælde ud fra, om de naturlige forhold er af sådan en beskaffenhed, at de kan beskytte dyrene tilstrækkeligt mod vind, kulde og fugt. Alle dyrene skal samtidigt kunne ligge ned på et tørt leje og være beskyttet mod vejr og vind. Vurderingen af, om det er muligt, skal vurderes i hvert enkelt tilfælde. Der kan f.eks. være tale om naturplejearealer, hvor der ikke må bygges læskur eller lignende foranstaltninger. Her er det således vigtigt, at du sikrer dig, at de pågældende dyr, der afgræsser arealerne, ikke har behov for læskur eller lign.

Dyr, der skal gå ude i vinterperioden, skal holdes under forhold der tager hensyn til deres art, udvikling og fysiologiske behov. I praksis betyder dette, at dyrene, når det er muligt og nødvendigt, skal have udviklet et kraftigt og tæt hårlag og være ved godt huld. Dyrene skal i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr tilføres supplerende foder i nødvendigt omfang. De arealer, som udgående dyr opholder sig på i vinterperioden og i perioder

med vinterlignende vejr, skal være afpasset efter antallet af dyr.

40.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med udgående landbrugsdyr.

40.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.6.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 12, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 18, stk. 1, 3. pkt., i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025, § 75, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise, § 15, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 13, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 26, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 11, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 14, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.6.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 12, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 75, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise, § 15, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 13, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 26, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 11, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 14, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr mv.

41. LF 11.7 – Automatiseret eller mekanisk udstyr

Tidligere KO-krav 3.7

41.1 Delkrav

LF 11.7.1	Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang om dagen. Eventuelle konstaterede fejl skal udbedres straks, og hvis dette ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte dyrenes sundhed og velfærd.
LF 11.7.2	Hvis dyrenes sundhed og velfærd afhænger af et mekanisk ventilationssystem, skal der være et passende reservesystem, der gør det muligt at sikre en udluftning, der er tilstrækkelig til at bevare dyrenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være et alarmsystem, som advarer om systemsvigt. Alarmsystemet skal testes regelmæssigt.

41.2 Formål

LF 11.7.1 – 11.7.2	<u>Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.</u> Formålet er, at landbrugeren sikrer velfungerende automatisk og mekanisk udstyr.
LF 11.7.2	<u>Formålet er, at landbrugeren har installeret et passende reservesystem og tester alarmsystemet til ventilationen med passende mellemrum.</u>

41.3 Bemærkninger til krav LF 11.7

Kravet skal sikre, at alt automatisk og mekanisk udstyr, der har betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang dagligt. Såfremt der konstateres fejl, som ikke kan rettes straks, skal der træffes foranstaltninger, som beskytter dyrenes sundhed og velfærd, indtil fejlen kan udbedres. Stalde med mekanisk ventilation skal have et reservesystem, som sikrer udluftning, hvis systemet svigter. Formålet med alarmer er at gøre landbrugeren opmærksom på ventilationssvigt. Alarmer skal testes regelmæssigt.

Hvis foderautomatikken går i stykker, skal det sikres, at dyrene får foder på anden vis, f.eks. manuelt. Det samme gælder, hvis vandforsyningen via nipler, vandkopper eller lignende svigter. Hvis vandrør eller gyllesystem svigter, og skaden ikke umiddelbart kan udbedres, således at dyrenes areal oversvømmes eller staldklimaet kompromitteres, skal dyrene fjernes straks eller snarest afhængig af forholdene.

41.4 Kravets relevans

Kravet er relevant i alle besætninger med landbrugsdyr. Dog skal overtrædelser vedrørende mekanisk udstyr som benyttes til kalve indberettes under LF 9.1.4.

41.5 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.7.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 13, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 13 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 13 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28.

		<p>november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 11 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 7 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 12 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 12 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.</p>
LF 11.7.2	<p>Artikel 4, jf. bilag, punkt 13, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.</p>	<p>§ 62 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 14 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 12 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 8 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 13 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 13 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.</p>

42. LF 11.8 – Vand, foder og andre stoffer

Tidligere KO-krav 3.8

42.1 Delkrav

LF 11.8.1	Enhver, der holder landbrugsdyr, skal sørge for, at de fodres og vandes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
LF 11.8.2	Intet dyr må gives foder eller drikke på en måde, der kan påføre det unødigt lidelse eller skade. Foder og drikke må heller ikke indeholde stoffer, der kan forårsage unødigt lidelse eller skade.
LF 11.8.3	Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene.
LF 11.8.4	Et dyr må ikke indgives andre stoffer end de stoffer, der gives med tilladte terapeutiske eller forebyggende formål eller i tilladt zooteknisk behandlingsøjemed, som defineret i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 96/22/EF, medmindre det er blevet påvist ved videnskabelige studier af dyrs velfærd eller på grundlag af de erfaringer, der er gjort, at det pågældende stof ikke er skadeligt for dyrets sundhed eller velfærd.

42.2 Formål

LF 11.8.1 – 11.8.4 ³	~~Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.~~ Formålet er, at landbrugeren sikrer god fodring og vanding af sine landbrugsdyr.
LF 11.8.4	Formålet er, at landbrugeren sikrer, at dyrene ikke gives skadelige stoffer.

42.3 Bemærkninger til krav LF 11.8

Kravet skal sikre, at alle landbrugsdyr fodres og vandes under hensyntagen til deres fysiologiske, sundhedsmæssige og adfærdsmæssige behov. Dyr må ikke påføres lidelse eller skade i forbindelse med fodring og vanding, hverken som følge af selve foderet eller fordi det udstyr, der anvendes, er udformet eller installeret på en måde, der medfører risiko for uhensigtsmæssig forurening og/eller tilskadekomst.

Kravet dækker udelukkende overtrædelser forbundet med foder og vand. Der er ikke hjemmel til at nedsætte landbrugsstøtten ved overtrædelser såsom overtatovering, gødningsforurenede dyr, indretning mv. under dette krav.

42.4 Kravets relevans

Kravet er relevant for alle landbrugsdyr, men der gælder specifikke krav for kalve (LF 9.5) og grise (LF 10.7).

42.5 Regelhenvi sning for kravet

Del- krav	EU-regel	National regel
LF 11.8.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 14-16, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 3 i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025, § 16 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsplacering og dyrevelfærdsplacering af grise, § 14, stk. 1, og § 15 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, § 15, stk. 1, og § 16 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af æglæggende høner, hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.8.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 14-16, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 19 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af grise, § 16 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af kvæg, § 14 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 24 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 14, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.8.3	Artikel 4, jf. bilag, punkt 17, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 20 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af grise, § 17 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af kvæg, § 15 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 21 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 16 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 17 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af æglæggende høner, hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.8.4	Artikel 4, jf. bilag, punkt 18, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 21 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af grise, § 18 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af kvæg, § 16 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 25 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 17 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsplacering af mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 18 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om

		dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, hønniker og forældredyr m.v.
--	--	--

43. LF 11.9 – Operative indgreb på landbrugsdyr, undtagen grise

Tidligere KO-krav 3.10

43.1 Delkrav

LF 11.9.1	Operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.
LF 11.9.2	Operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, må ikke foretages.
LF 11.9.3	Landbrugsdyr må kun halekuperes, hvis det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Dyret skal bedøves, inden kuperingen foretages og dyret skal samtidig gives længevarende smertebehandling. Halekupering af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, med mindre andet følger af lovgivningen.
LF 11.9.4	Landbrugsdyr må kun kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages. Dyret skal samtidig gives længevarende smertebehandling. Kastration af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af loven.
LF 11.9.5	Afhorning af dyr må kun foretages af en dyrlæge under anvendelse af bedøvelse, hvis dyret samtidig gives længevarende smertebehandling.
LF 11.9.6	Ved afhorning af kalve som er under 3 måneder gamle, skal følgende regler iagttages: <ul style="list-style-type: none"> a. Der må ved indgrebet kun anvendes el- eller gasopvarmede brændjern. Brændjernene skal kunne opvarmes til mindst 600 grader C og skal kunne holde denne temperatur under hele afhorningsprocessen. El-opvarmede brændjern skal opfylde de sikkerhedskrav, der er fastsat i stærkstrømslovgivningen. b. Hårene omkring hornanlægget afklippes før brændingen, og såfremt hornanlægget er længere end ca. 1 cm, afskæres dette med en kniv umiddelbart før brændingen. c. Dyret skal fastholdes således, at hovedet ikke kan bevæges under brændingen. d. Brændingen skal foretages på et hornanlæg ad gangen og skal gennemføres uden afbrydelser så hurtigt som muligt og være tilendebragt inden for ca. 20 sekunder pr. hornanlæg. Der må ikke brændes flere gange på hvert hornanlæg. e. Mellem brænding af hvert hornanlæg renses brændjernet for slagger ved hjælp af en stålborste. f. Den, der betjener et elektrisk brændjern, skal være bekendt med bestemmelserne i ellovgivningen om anvendelse og kontrol af elektrisk håndværktøj og kræve til beskyttelse mod indirekte berøring fx ved anvendelse af fejlstrømsafbryder eller lignende.
LF 11.9.7	Afhorning af dyr ved anvendelse af ætsende stoffer, gummibånd, elastratorer og lignende er forbudt.

LF 11.9.8	Trimning af næb på kyllinger, der skal indgå i slagtekyllingeproduktionen er forbudt. Trimning af næb på kyllinger, der skal indgå i rugeægsproduktionen til produktion af slagtekyllinger, er også som udgangspunkt forbudt, men kan dog foretages i særlige tilfælde inden 10 dage efter udrugning, hvis andre tiltag er iværksat i forhold til en tidligere flok i samme hus med henblik på at reducere problemerne har vist sig ikke at have tilstrækkelig effekt, og det er nødvendigt for at imødegå alvorlig fjerpilning eller kannibalisme eller for at hindreskade på høner under parring. Når kyllinger, der skal indgå i rugeægsproduktionen, næbtrimmes, må der maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Trimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
LF 11.9.9	Amputation af tæer, kam og sporer er forbudt. Amputation på en flok hanekyllinger kan dog undtagelsesvist ske inden 72 timer efter udrugning, hvis det i det enkelte tilfælde skønnes nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd. Ved amputation af tæer må kun det yderste led af den bagudrettede tå fjernes.
LF 11.9.10	~~For æglæggende høner, forældredyr til produktion af æglæggende høner og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger: Anvendelse af fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høns for at reducere deres synsfelt ("briller") eller sættes på hønsenes øjebælle for at ændre deres farvesyn (farvede "kontaktlinser"), er forbudt.~~
LF 11.9.11	For kyllinger, der senere bliver æglæggende høner, og kyllinger, der senere bliver til forældredyr til produktion af æglæggende høner: Der må ikke foretages næbtrimning. Næbtrimning må i særlige tilfælde foretages på kyllinger, som er under 10 dage gamle. Der må maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Næbtrimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri. Den besætningsansvarlige skal påse, at trimning af næb foretages i overensstemmelse med ovenstående krav, og at næbtrimningen i øvrigt sker på en dyrevelfærdsmæssig forsvarlig måde.

43.2 Undtagelser

HALEKUPERING

Undtagelse til LF 11.9.3

Lam må, på trods af krav 11.9.3, halekuperes ved anvendelse af elastrator, hvis det sker inden for dyrets 2. – 7. levedøgn. Den tilbageværende halestump skal kunne dække anus og vulva. Halekuperingen kan foretages af den, der er ansvarlig for lammet uden forudgående bedømmelse af lammet.

KASTRATION

Undtagelse til LF 11.9.4

Kalve kan kastreres ved anvendelse af en burdizotang, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, dyrlægen forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret, og dyret gives længerevarende smertebehandling. Foretages kastration efter kalvens første 4 leveuger, skal det ske kirurgisk, og dyret skal gives længerevarende smertebehandling.

Kastration af lam og gedekid kan foretages af den, der er ansvarlig for dyrene ved anvendelse af klemning og elastrator i kombination, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, en dyrlæge forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret og dyret samtidig gives længerevarende smertebehandling.

AFHORNING

Undtagelse til LF 11.9.6

Afhorning af kalve, som er under 3 måneder gamle, kan foretages af besætningsansvarlige, såfremt bedømmelse af den enkelte kalv er foretaget af en dyrlæge umiddelbart forud for afhorningen.

43.3 Formål

LF 11.9.1 – 11.9.11	<p>Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.</p> <p>~~Formålet er, at landbrugeren sikrer, at operative indgreb udføres forsvarligt.~~</p>
---------------------	--

43.4 Bemærkninger til krav LF 11.9

Kravet skal sikre, at operative indgreb foretages efter reglerne, så dyrene ikke lider unødvendig overlast.

43.5 Kravets relevans

Kravet er relevant for alle landbrugsdyr, men der gælder specifikke krav for grise (LF 10.9).

43.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.9.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 27, stk. 1, i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025.
LF 11.9.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 27, stk. 2, i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 30. juni 2025.
LF 11.9.3	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 26, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, og § 2, stk. 1, 1. pkt., 2. pkt., 1. led, og 3. pkt., i bekendtgørelse nr. 631 af 31. maj 2023 om halekupering, kastration og afhorning.
LF 11.9.4	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 21 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, og §§ 4 og 5 i bekendtgørelse nr. 631 af 31. maj 2023 om halekupering, kastration og afhorning.
LF 11.9.5	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 24 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, og § 7 i bekendtgørelse nr. 631 af 31. maj 2023 om halekupering, kastration og afhorning.
LF 11.9.6	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 25, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg.
LF 11.9.7	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 23 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af kvæg, og § 8 i bekendtgørelse nr. 631 af 31. maj 2023 om halekupering, kastration og afhorning.
LF 11.9.8	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 22 og § 50, stk. 1-3, i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger.

LF 11.9.9	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 51 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, og § 23, stk. 1-3, i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.9.10	~~Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.~~	~~§ 52 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeæggesproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, og § 25 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.~~
LF 11.9.11	Artikel 4, jf. bilag, punkt 19, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 22, stk. 1-4, bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.

44. LF 11.10 – Avlsmetoder, alle landbrugsdyr

Tidligere KO-krav 3.9

44.1 Delkrav

LF 11.10.1	Der må ikke anvendes naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr lidelse eller skade.
LF 11.10.2	Der må ikke holdes dyr til landbrugsformål, hvis det ikke ud fra dyrets genotype eller fænotype med rimelighed kan forventes, at det kan ske uden at skade dyrets sundhed eller velfærd.

44.2 Undtagelser

Undtagelse til LF 11.10.1

Kravet gælder ikke ved anvendelse af metoder, der kan medføre minimale eller kortvarige lidelser eller sår, eller som kan nødvendiggøre indgreb, som ikke medfører vedvarende skade, hvis disse metoder er tilladt i henhold til anden lovgivning.

44.3 Formål

LF 11.10.1 – 11.10.2	<u>Formålet er at sikre dyrs sundhed og velfærd ved hensyntagen til deres art og udvikling, samt deres fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer</u> Formålet er, at landbrugeren sikrer, at avlsmetoder ikke påføre dyrene lidelse eller skade.
----------------------	--

44.4 Bemærkninger til krav LF 11.10

Kravet skal sikre, at dyr ikke udsættes for smerte, lidelse og risiko for mén i forbindelse med naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder.

Du må ikke holde dyr til landbrugsformål, hvis der er risiko for, at deres arveanlæg og/eller udseende kan skade deres sundhed eller velfærd skades.

44.5 Kravets relevans

Kravet har relevans for alle landbrugsdyr.

44.6 Regelhenvisning for kravet

Delkrav	EU-regel	National regel
LF 11.10.1	Artikel 4, jf. bilag, punkt 20, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 37, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 20, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 31, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 18, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 26, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.
LF 11.10.2	Artikel 4, jf. bilag, punkt 21, i Rådets Direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998.	§ 38 i bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, § 20 i bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, § 21 i bekendtgørelse nr. 1747 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger, § 32 i bekendtgørelse nr. 1748 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af slagtekalkuner, § 19 i bekendtgørelse nr. 816 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, og § 27 i bekendtgørelse nr. 818 af 15. juni 2023 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, og hønniker og forældredyr m.v.

Bilag 1. Definitioner

Landbrugsareal

Samlebegreb, der omfatter omdriftsarealer, arealer med permanente afgrøder og arealer med permanent græs.

Omdriftsareal

Areal med produktion af afgrøder, der ikke anses som permanente afgrøder eller permanent græs, eller arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak.

Permanente afgrøder

Afgrøder, der holdes ude af omdriften, og som dyrkes på arealerne i fem år eller mere og giver udbytte i flere år, bortset fra græs og permanent græs.

Permanente græsarealer

Arealer med græs eller andet grøntfoder, som har udgjort jorddække i mere end 5 på hinanden følgende år.

En bedrift

Alle de produktionsenheder, der drives landbrugsmæssigt af en landbruger, og som befinder sig på samme medlemsstats område.

Planperiode

En planperiode løber fra 1. august til 31. juli det efterfølgende år. Den forlængede planperiode løber fra 1. august til 30. september i den efterfølgende planperiode.

Dyreområdet

Kalv

En kalv er et kreatur på under 6 måneder

Gris

En gris i enhver alder, uanset om det opdrættes til avl eller slagtning

Orne

Et handyr efter puberteten, bestemt til avl

Polt

Et hundyr efter fravænning og til kønsmodning

Gylt

Et hundyr efter puberteten og inden faring

So

Et hundyr efter første faring

Drægtig so

En so mellem fravænning og fødsel

Pattegris

En gris fra fødsel til fravænning

Fravænnet gris/smågris

En fravænnet gris på indtil ti uger

Avls-/slagtegris

En gris fra ti uger indtil slagtning eller avlsbrug

Tilbageholdelsesperiode

Den periode der skal gå fra dyret er behandlet, og til mælken og kødet igen må anvendes til konsum.

Hvis du vil læse mere om definitioner på dyreområdet:

- Bekendtgørelse nr. 1317 af 28. november 2024 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg
- Bekendtgørelse nr. 105 af 3. februar 2025 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 2019/6 (Veterinærlægemiddelforordning)

Du kan læse hele bekendtgørelserne på www.retsinformation.dk.

Du kan læse hele Veterinærlægemiddelforordningen på www.eur-lex.europa.eu

Bilag 2. Ansvarlige myndigheder

Krav	Kontrolmyndighed	Ressortmyndighed (regelansvarlig)
Område 1 – Miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM):		
GLM 1 – GLM 10	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
LF 1.1	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Miljø- og ligestillingsministeriet
LF 1.2	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
LF 2.1.1 – LF 2.6.3	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Miljø- og ligestillingsministeriet
LF 2.7.1 – LF 2.14.2	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
LF 3	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Miljø- og ligestillingsministeriet
LF 4	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Miljø- og ligestillingsministeriet
Område 2 – Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed		
LF 5.1.1 – 5.1.2	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Fødevarestyrelsen
LF 5.2.1 – 5.2.6	Fødevarestyrelsen	Fødevarestyrelsen
LF 5.3.1 – 5.14.2	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Fødevarestyrelsen
LF 6	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Fødevarestyrelsen
LF 7	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Miljø- og ligestillingsministeriet
LF 8	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Miljø- og ligestillingsministeriet
Område 3 – Dyrevelfærd		
LF 9 - 11	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Fødevarestyrelsen

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V